

Vlaams
Parlement

vergadering **C160**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 11 februari 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de financiering van het volwassenenonderwijs – 1718 (2020-2021)	5
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het strategische plan voor hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden – 1719 (2020-2021)	10
VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de inrichting van de Se-n-Se-jaren in het kader van de modernisering van het secundair onderwijs en de uitbouw van het naamloos leerjaar als sterke schakel naar het hoger onderwijs – 1699 (2020-2021)	14
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpak van leerachterstand op korte en op lange termijn – 1726 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over leerachterstand door de coronacrisis – 1728 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de vastgestelde leerachterstand bij leerlingen en de aanpak daarvan – 1730 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de zomerscholen – 1778 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpak van de leerachterstand door de coronacrisis – 1813 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het inzetten van extra handen in de klas – 1815 (2020-2021)	19
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over stageplaatsen in tijden van corona – 1727 (2020-2021)	35

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de gevolgen van het beroepskwalificatiedossier 'Tolk Vlaamse Gebarentaal' – 1749 (2020-2021)	39
VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het stopzetten van subsidies voor studieondersteuning – 1797 (2020-2021)	42
VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de bevindingen uit het OESO-rapport 'Positive, High-achieving Students' – 1807 (2020-2021)	45

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de financiering van het volwassenenonderwijs – 1718 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Het volwassenenonderwijs ondervond zware gevolgen van de hele coronacrisis. Begin september 2020 vernamen we dat er maar liefst 200.000 minder inschrijvingen waren in vergelijking met het jaar daarvoor. Het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS) spreekt over een terugval van 17 procent.

We weten dat de prestaties in 2020 de financieringsenveloppe aan de centra voor september 2021 bepalen. Bovendien wordt de groei afgetopt op 0,8 procent bij het niet-NT2-volwassenenonderwijs. Naar beneden is er geen begrenzing, dus het verlies wordt integraal doorgerekend.

Ondertussen becijferden de Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO's) en de Centra voor Basiseducatie (CBE's) het verlies. Het aantal uren dat als basis dient voor de berekening is in 2020 met maar liefst 13 procent gedaald. Dat komt logischerwijze ook neer op een daling van de globale macro-enveloppe van 13 procent en een verlies van om en bij de 650 vte's in het volwassenenonderwijs.

Op basis van deze berekeningen stellen de belangrijkste spelers in dit onderwijsveld, met name alle CVO's en CBE's, de onderwijskoepels, het gemeenschaps-onderwijs (GO!) en de drie vakorganisaties, de Algemene Centrale der Openbare Diensten (ACOD), het Vrij Syndicaat voor het Openbaar Ambt (VSOA) en de Christelijke Onderwijscentrale (COC), dat een financiële en personeelscatastrofe dreigt.

Zoals elk jaar starten de centra rond deze tijd met de voorbereidingen en planning van het schooljaar 2021-2022 maar het blijft heel onduidelijk hoe de toekomst eruit zal zien. De ongerustheid is groot.

Minister, de toestand is precair. Welke concrete acties zult u op korte termijn nemen om tegemoet te komen aan de moeilijke situatie waarin de sector zich bevindt? Aan de ene kant vraagt men een bevrozing van de macro-enveloppes en aan de andere kant het behoud van de individuele omkadering van de centra, zoals ze was in het vorige schooljaar.

De gevolgen van deze crisis zullen nog lang voelbaar zijn en de relancemiddelen die voorzien zijn, bieden geen soelaas voor de basisfinanciering voor het volwassenenonderwijs op lange termijn. Welke langetermijnvisie hanteert u voor deze problematiek?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Vanzelfsprekend is er ook voor het volwassenenonderwijs een serieuze impact van de coronacrisis. Ik geef maar enkele elementen mee.

Veel cursisten hebben afgehaakt omdat hun opleiding niet volledig via afstands-onderwijs kon worden georganiseerd of omdat ze dat niet wilden of omdat ze zich onveilig voelden. Veel kandidaat-cursisten stelden hun inschrijving uit omdat ze onzeker waren over de nabije toekomst. Omwille van de coronamaatregelen en het beperkter aantal inschrijvingen moesten heel wat geplande modules worden

afgelast. Ten slotte was er ook nog het effect van de beperktere beschikbaarheid van geschikte lokalen onder code rood waardoor er natuurlijk de facto minder modules zijn kunnen doorgaan.

Er zijn grote verschillen in de cijfers. Gelukkig laten niet alle centra een even grote daling optekenen. Er zijn vooral grote verschillen tussen leer- en studiegebieden.

Gemiddeld werden er in de basiseducatie 22 procent minder cursussen georganiseerd in het kalenderjaar 2020 ten opzichte van het kalenderjaar 2019. In het secundair volwassenenonderwijs werden er 2 procent minder cursussen georganiseerd. Gemiddeld situeerde de zwaarste impact zich op de daling van het aantal inschrijvingen ten opzichte van 2019. De CBE's laten gemiddeld een daling optekenen van 33 procent en de CVO's van 15 procent. Hierdoor is de globale omvang van de lesuren cursist ten opzichte van het referentiejaar 2019 bij de CBE's gedaald met 33 procent en bij de CVO's met 13 procent.

Dat is de impact van corona. Daarnaast is er, voor alle duidelijkheid, de beslissing in de vorige regeerperiode om het financieringssysteem te wijzigen. Daarbij werd ook de afspraak gemaakt om het effect van de overgang naar het nieuwe financieringssysteem enigszins te milderen, om het verlies inzake omkadering en werkingsmiddelen dat daardoor zou ontstaan in het eerste jaar voor 100 procent te compenseren, in het tweede jaar voor 66 procent en het derde jaar voor 33 procent.

Door het zware verlies aan lesuren cursist dreigen de centra voor het schooljaar 2021-2022 inderdaad minder omkadering en minder werkingsmiddelen te krijgen. Maar dat gaat, voor alle duidelijkheid, niet om een vermindering met 650 vte's.

Als gevolg van de bestaande overgangsmaatregel tussen het oude en het nieuwe financieringssysteem, dat ik net heb toegelicht, is het verlies momenteel beperkt tot ongeveer 267 vte's.

De overgangsregeling loopt, zoals gezegd, over drie schooljaren en voorziet dat de CBE's en CVO's die minder omkadering of minder werkingsmiddelen zouden ontvangen dan zij voor het schooljaar 2019-2020 kregen, in afnemende mate voor dit verlies worden gecompenseerd. Voor het huidige schooljaar werd het verlies naar rato van 100 procent gecompenseerd. Voor het schooljaar 2021-2022 is er een compensatie van 66 procent voorzien en, zoals gezegd, voor het schooljaar 2022-2023 een compensatie van 33 procent. De voorziene compensatie voor volgend schooljaar dekt dus 66 procent van het verlies ten opzichte van de omkadering en werkingsmiddelen voor het schooljaar 2019-2020. Maar als we verder niet ingrijpen, zal er nog altijd een groot verlies zijn. Meer bepaald, spreek je voor CBE's dan over 103 vte's en voor CVO's over 164 vte's.

Daarom ben ik bezig met het uitwerken en bespreken van een overbruggingsregeling. Ik heb daarover volgende week nog een meeting met de sector, waarbij ik een concreet voorstel op tafel zal leggen. Dat is één zaak.

Daarnaast wil ik wijzen op de Edusprong, een relanceplan met betrekking tot het volwassenenonderwijs. Ik heb de grote lijnen daarvan al meegegeven in deze commissie. Daarbij wil ik er vooral voor zorgen dat het volwassenenonderwijs zich toch ook met nieuwe opleidingen kan richten tot het publiek, tot geïnteresseerden, vooral gericht op opportuniteiten die ontstaan in het kader van de arbeidsmarkt.

Op een oplossing voor de wat langere termijn wil ik nog niet vooruitlopen. We moeten de verdere gevolgen van deze crisis en de impact van de relancemiddelen voor het volwassenenonderwijs nog afwachten. Uiteraard zullen we de impact van beide op de toekomstige structurele financiering van het volwassenenonderwijs ook nauwgezet monitoren.

Wat die eerste overbrugging betreft, zal ik hopelijk, naarmate de vergaderingen lopen, volgende week met goed gevolg een vergelijk kunnen vinden.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoorden. Uit de gemeenschappelijke brief die werd geschreven vanuit het gemeenschapsonderwijs, de Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten (OVSG), het provinciaal onderwijs, het katholiek onderwijs en alle andere actoren blijkt ook duidelijk dat het minimaal vijftien jaar duurt om met een groeinorm van 0,8 procent de enveloppe terug op het peil te krijgen van 2019, voor het aanbod dat geen Nederlands tweede taal (NT2) is. Voor NT2 is er wel een open-endfinanciering, waardoor in principe vlugger het oude peil kan worden bereikt.

Maar met veel minder middelen zal dit nog een aantal jaren duren. En als gevolg daarvan, want het gaat in totaal toch om 267 voltijdsequivalenten, zullen heel veel mensen op die terbeschikkingstelling wegens ontstentenis van betrekking (tbsob) komen te staan, die ofwel naar het leerplichtonderwijs ofwel naar een andere betrekking moeten worden gereffecteerd. Mijn zorg is vooral dat het opnieuw de jonge leerkrachten of pas aangestelde leerkrachten zijn die op die manier hun betrekking verliezen. Ik ben zelf ook lid van de raad van bestuur van een centrum voor basiseducatie. Gisteren of eergisteren nog had ik raad van bestuur en daar was de vraag toch zeer uitdrukkelijk om zeer snel antwoord te geven. Maar goed, u hebt gezegd dat u volgende week samenzit met de verschillende actoren. Ik kijk in elk geval uit naar het concrete voorstel. U verwees al naar de overgangsmaatregelen. Die zijn een kleine tegemoetkoming, maar er is nood aan een grotere bijspijng, om het bij de terminologie van springen te houden.

Minister, het is het jaar van de opleiding. We moeten er alles aan doen om mensen dit jaar warm te maken voor bijscholing en voor het volwassenenonderwijs, de centra voor basiseducatie. We moeten er alles aan doen om de impact van corona zo beperkt mogelijk te houden. Ik hoop dat er volgende week een oplossing uit komt die voor iedereen voldoet.

Nog even stilstaan bij Edusprong. U verwijst naar nieuwe opleidingen. Ik hoop dat er voldoende ruimte is, niet alleen voor opleidingen gericht op de arbeidsmarkt maar ook voor opleidingen die mensen in een brede zin vormen.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, op 18 januari stond in Het Belang van Limburg een artikel over de centra voor volwasseneneducatie. Volgens Herwig Bruyninx, directeur centrum voor volwassenenonderwijs (CVO) Cursa, is de huidige regeling van code rood extra nadelig voor Limburg. In de grootsteden zijn veel verschillende opleidingen gegroepeerd op één locatie wat het mogelijk maakt om bijvoorbeeld taallessen volledig op afstand te onderwijzen, zodat praktijkopleidingen zoals houtbewerking of horeca toch nog grotendeels op campus kunnen doorgaan. Maar in Limburg zitten alle horecaopleidingen op één specifieke locatie. Daar kunnen met code rood maar een vierde van de lessen doorgaan. Ze geven daar ook aan dat het CVO als lokale, maar toch vrij omvangrijke speler een verlies lijdt van 20 procent. Hebt u deze klachten al eerder gehoord over de themacampussen versus de algemene? Ziet u een manier om hieraan tegemoet te komen zodat toch wat fysiek les kan worden gegeven?

Ik sluit me volledig aan bij mevrouw Vandromme, het is heel goed dat er overleg is. Ik hoop dat het slaagt en dat er tijdig kan worden gecommuniceerd zodat die mensen toch wat gemoedsrust kennen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Dit is een acuut probleem, minister. We maken ons heel veel zorgen over de financiering van het volwassenenonderwijs na de klappen die corona heeft toegebracht. U praat over een compensatieregeling, maar als ik het goed begrepen heb, wordt de financiering van de CVO's berekend op een referentieperiode van drie jaar. Het sterk teruglopende aantal inschrijvingen voor dit schooljaar betekent dramatische gevolgen voor de financiering, in ieder geval van het komende jaar. Nogmaals, kunt u het kalenderjaar 2020 en waarschijnlijk ook 2021 neutraliseren in de berekening van de financiering van de CVO's? Anders gaat dat – dat hoor ik ook op het terrein – rampzalige gevolgen hebben voor de personeelsinzet. Het zou spijtig zijn dat mensen moeten vertrekken, terwijl we weten dat het aantal inschrijvingen opnieuw zal aantrekken na corona, om nog te zwijgen over de reffectatiecarrousel waarin ze gaan terechtkomen waar we de gevolgen nog niet kunnen overzien.

In Coronadecreet IV is er een opschorting voorzien van de rationalisatienorm voor de CVO's door de sterk dalende inschrijvingen. Die hebben natuurlijk een effect op het aantal lesuren. Loopt die nog? Is het de bedoeling om de opschorting van de rationalisatienorm te verlengen? Dat lijkt me absoluut nodig aangezien corona nog altijd onder ons is, helaas.

Mevrouw Vandromme zei het al, de groei van het budget voor de CVO's is afgetoet op 0,8 procent. In de begroting is er wel 80 miljoen euro recurrent voor voorzien. Die zou dus niet moeten worden uitbetaald, het aantal cursisten zal wel niet gestegen zijn. Wat gebeurt er met die 80 miljoen euro sowieso voor dit jaar en eventueel voor de volgende jaren als die 0,8 procent blijft gelden?

Een andere maatregel die werd voorzien in Coronadecreet III, was dat cursisten die in 2019-2020 hun cursus niet konden afmaken, hun inschrijvingsgeld voor dezelfde cursus dit jaar niet moesten betalen. Ook de verhoging van het inschrijvingsgeld na een vierde inschrijving voor dezelfde cursus werd eenmalig opgeschort. Is het de bedoeling om deze maatregel in de volgende nooddecreten te hernemen?

Ik heb nog een laatste, praktische, vraag over de afkoelingsperiode. Als ik het goed begrepen heb, zitten de CBO's en CBE's niet in een afkoelingsperiode maar gewoon nog in code rood. In de praktijk betekent dat dat elke klas opgesplitst moet worden in twee groepen. Ik kreeg deze week nog een mail van een leerkracht die zei dat dit niet vol te houden was, omdat ze achttien uur fysiek les moest geven aan groep A en achttien uur afstandsonderwijs aan groep B. Bovendien moet ze alle leerlingen ondersteunen en hun feedback geven. Het gaat vaak ook om mensen die digitaal minder geletterd zijn. De situatie is daar dus nogal schrijnend. Is er extra ondersteuning voorzien voor de CBO's en CBE's om verder te werken in code rood?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Ik ga de context niet schetsen want ik denk dat die voldoende duidelijk is. Maar ik wil u vragen om een echte impactanalyse te maken, niet op korte maar op middellange termijn. We zien namelijk een aantal zaken die we liever niet zien. Er zijn leerkrachten die afhaken en er zijn heel veel reffectaties. We hebben meer cursisten en meer opleidingen nodig in de plaats van minder. Het zou heel jammer zijn mocht er op dat vlak, wegens een of anderhalf coronajaar, een gigantische impact zijn.

U zegt dat er nog onderhandeld moet worden en dat er nog overbruggingsmaatregelen genomen moeten worden. Ik heb hierover een punctuele vraag. De sector vraagt om de teller stil te leggen, om de omkadering te bevriezen op het niveau van 1 september 2020. Kunt u ons uw visie hierop meedelen, minister?

Karolien Grosemans (N-VA): Ik begrijp die ongerustheid over het volwassenenonderwijs en het dalende aantal inschrijvingen. Ik ben dan ook heel blij met de overgangsregeling, waardoor die verliezen toch voor een stuk gecompenseerd kunnen worden. Ik ben ook blij dat u dat zeer nauwgezet opvolgt. U had het over de Digisprong en de daaropvolgende Edusprong. Collega Danen haalde het zonet ook al aan: we moeten proberen om meer mensen aan te trekken naar het volwassenenonderwijs. Minister, kunt u al iets zeggen over uw speerpunten op dit vlak?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik houd het kort, want op verschillende bemerkingen die gemaakt werden, heb ik al geantwoord.

Er is een overgangsregeling die voorziet in een compensatie van 66 procent voor het schooljaar 2020-2021 en van 33 procent voor het schooljaar 2022-2023. Daarbovenop wil ik nog een voorstel doen op het vlak van een overbruggingsregeling. Dat zullen we volgende week bespreken.

Voor de groeinormen werd 80 miljoen euro voorzien, maar gezien er geen groei is, kan die ook niet worden toegekend.

Wat het inschrijvingsgeld betreft, zullen we natuurlijk nog een discussie voeren in het kader van het coronadecreet.

Wat de heel specifieke Limburgse situatie betreft, zijn er in onze draaiboeken natuurlijk specifieke veiligheidsnormen uitgevaardigd voor het contactonderwijs on site, meer bepaald 25 procent van de capaciteit van cursisten per lesplaats op weekbasis. Daarbij geldt een uitzondering voor de gevangenen, waarbij we vragen om prioriteit te geven aan vakken die niet online gegeven kunnen worden, zoals praktijkvakken en vakken waarvoor online onderwijs voor de cursisten moeilijk of onmogelijk is. Er mogen in een lokaal ook slechts tien cursisten of lesgevers aanwezig zijn. We kunnen wel bekijken of er uitgeweken kan worden naar andere locaties.

Dat is op dat vlak de enige mogelijkheid om het veilig te kunnen organiseren. Anders bots je natuurlijk op die virologische veiligheidsmaatregelen. Die zijn wat ze zijn, en daar kunnen we niet aan ontsnappen. Maar als je kijkt naar het volwassenenonderwijs, dan hebben we daar toch nog altijd de mogelijkheid van maximaal tien cursisten. Daar is er een regeling die het nog altijd mogelijk maakt om onderwijs te kunnen verstrekken. En dat is bijvoorbeeld voor het hoger onderwijs absoluut niet altijd het geval.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Bedankt voor de laatste toelichtingen, minister. Het lijkt mij heel belangrijk dat we de vinger aan de pols blijven houden. De cijfers tonen wat de impact is van corona op het levenslange leren. Ik denk dat we die ook zeer goed moeten bijhouden. En we noteren vooral dat de leergoesting bij de mensen, misschien door corona, ook wel gestegen is. En dan moeten we er alles aan doen zodat het volwassenenonderwijs klaarstaat.

Ik hoop in elk geval dat we ook rekening houden met een Vlaanderenbreed aanbod, en dat we daar ook de vinger aan de pols houden. En we moeten ook aandacht hebben voor de witte vlekken, die mogelijk ontstaan door het feit dat lessen niet kunnen plaatsvinden of doordat de impact van corona in bepaalde regio's wat groter is. Onze fractie is in elk geval ook bereid om verder werk te maken van coronadecreten, mocht dat nodig zijn.

Minister, ik hoop dat de mensen van het volwassenenonderwijs volgende week een gat in de lucht kunnen springen als ze uw voorstel horen. Ik dank u.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het strategische plan voor hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden – 1719 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Eind vorig jaar werd het nieuwe strategisch plan voor hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden voor de periode 2020-2025 voorgesteld en goedgekeurd.

Elke legislatuur wordt een strategisch plan opgemaakt en de strategische doelstellingen die erin geformuleerd worden, hebben de ambitie om een duidelijke lijn uit te zetten naar een veiligere samenleving door een betere re-integratie, met minder recidive en geen nieuwe slachtoffers.

Ik was heel tevreden om ook te lezen dat onderwijs als een van de prioriteiten in dit plan naar voren geschoven wordt. Het Vlaams ondersteuningscentrum voor volwassenenonderwijs (Vocvo) heeft hier een cruciale rol in de coördinatie van de vorming van het onderwijsaanbod in onze gevangenissen.

Het aanbod beperkt zich trouwens niet tot de mogelijkheid om een opleiding te volgen in de gevangenis. Het is minstens even belangrijk om ook in te zetten op de soft skills, met name sociale en culturele vaardigheden, samenwerken, communiceren en misschien nog de belangrijkste vaardigheden: ICT-vaardigheden en mediawijsheid.

Uw collega Demir is de coördinerende minister van dit plan, maar heel wat acties zijn domeinoverschrijdend en dus de medeverantwoordelijkheid van haar collega's. In de commissie Justitie van dinsdag 26 januari 2020 gaf minister Demir toelichting over het plan, maar voor een antwoord op de vragen rond bepaalde concrete acties verwees ze naar de verantwoordelijke minister. Daarom wil ik hier graag enkele acties rond onderwijs wat verder uitlichten en er ook enkele vragen rond stellen.

Er zijn momenteel vijf Vlaamse gevangenissen – Leuven Hulp, Leuven Centraal, Brugge, Antwerpen en Beveren – die voorzien zijn van een beperkte internetlijn. Gedetineerden kunnen zo bijvoorbeeld ook digitale examens afleggen voor de Examencommissie. Het directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen (DG EPI) voorziet in de nabije toekomst de verdere uitrol van deze internetlijn en werkt daarnaast ook aan de ontwikkeling van een online leerplatform dat toegankelijk zal zijn voor elke gedetineerde en dat is natuurlijk een hele goede zaak.

Rond deze acties heb ik enkele vragen voor u, minister. Welke inspanningen doet u om erop aan te dringen om een uitrol van beperkt internet voor de gevangenissen te bespoedigen?

We horen dat er nu al lange wachtlijsten zijn voor het afleggen van digitale examens bij de Examencommissie. Corona is hier slechts deels de oorzaak van. Welke acties zult u hierrond organiseren?

Het LIO-project (Learning Inside Out) dat in Oost- en West-Vlaanderen al heel waardevol werk leverde, wordt uitgebreid en loopt tot eind 2022. Welke zijn uw plannen na afloop van de projectperiode?

We merken dat het Plan Geletterdheid ook genoemd wordt als het gaat over de verdere digitalisering van het onderwijs in detentie. Werd hiervoor ook in de nodige budgetten voorzien?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Zoals u terecht aanhaalt, is de uitrol van beperkt internet in de gevangenissen inderdaad essentieel om daar onderwijs te kunnen organiseren.

Momenteel beschikken vijf Vlaamse gevangenissen over een beperkte internetlijn, namelijk Leuven-Hulp, Leuven-Centraal, Brugge, Antwerpen en Beveren. In de nabije toekomst is er een uitrol gepland in de gevangenissen van Ruiselede, Ieper, Dendermonde en Mechelen. Voor de uitrol op langere termijn zijn we natuurlijk afhankelijk van de levering en plaatsing door het directoraat-generaal Penitentiaire Inrichtingen.

Op diverse fora hebben we de nood aan internet in de gevangenis aangekaart. Mijn administratie maakt deel uit van de gemengde commissie, die samengesteld is uit vertegenwoordigers van de betrokken departementen en agentschappen en de organisaties die instaan voor de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. Daarnaast is er ook de bovenlokale werkgroep digitalisering, waarin zowel de Vlaamse partners hulp- en dienstverlening als het DG EPI vertegenwoordigd zijn. Die werkgroep gaat na op welke wijze de dienstverlening van de Vlaamse partners digitaal beschikbaar kan worden gemaakt op het vlak van infrastructuur, internetvoorzieningen en het gebruik van digitale tools.

In de voorbije maanden was de looptijd tussen het moment waarop gedetineerden zich aanmelden en het moment waarop ze effectief examen kunnen afleggen, inderdaad langer dan gewoonlijk. Ook daar speelt de coronacrisis ons parten. De Examencommissie heeft de nodige maatregelen genomen om de impact van corona zo beperkt mogelijk te houden.

Het is wel zo dat de organisatie van de examens in de gevangenissen afwijkt van de reguliere werking. Dat is evident. Een gevangene kan zich niet zelf online aanmelden. De vragen van alle gedetineerden worden eerst gebundeld door de onderwijscoördinatoren in de gevangenis. Na de aanmelding voor een examen moet de gedetineerde eerst het inschrijvingsgeld betalen. Binnen de gevangenis geldt hiervoor een specifieke procedure. Pas in een volgende fase worden de aanvragen doorgestuurd naar de Examencommissie. Zij moet bij het inplannen van de examens rekening houden met het strikte gevangenisregime. Om het werkbaar te houden, worden de examens geclusterd in drie vaste periodes. Soms gebeurt het dat de procedure om ingeschreven te raken langer duurt dan verwacht, waardoor de gedetineerde de examenperiode mist en moet wachten op de volgende. Dat heeft te maken met de interne maatregelen en procedures in de gevangenis. In de huidige tijd is er mogelijk ook de impact van de pandemie en alle maatregelen die daarmee gepaard gaan.

De langere wachttijd betekent niet dat er echte wachtlijsten zijn. Elke gedetineerde die zich aanmeldt voor een examen bij de Examencommissie krijgt, net zoals alle kandidaten, drie examenkansen per vak per jaar. Om de opgelopen vertraging als gevolg van de coronacrisis weg te werken, hebben we in januari de examenperiode verlengd.

Het is nog te vroeg om te zeggen wat er zal gebeuren na de afloop van het LIO-project. Met de uitbreiding van het LIO-project in januari 2021 is er leerloopbaanbegeleiding voorzien in alle Vlaamse en Brusselse gevangenissen.

In het strategisch plan engageer ik mij om te onderzoeken wat de mogelijkheden en randvoorwaarden zijn om te komen tot een structurele inbedding van de leertrajectbegeleiding. Dit vooral met het oog op het verhogen van de kansen op de arbeidsmarkt na detentie, als de gedetineerde de gevangenis kan verlaten. Momenteel heeft het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs de coördinatieopdracht met betrekking tot het onderwijs aan gedetineerden. Het Vocvo gaat, op basis van de ervaringen in de LIO-projecten, na hoe de leertrajectbegeleiding in de gevangenissen het best kan worden georganiseerd en hoe je je het best kunt voorbereiden op het deelnemen aan de arbeidsmarkt na de detentieperiode.

Het eindrapport van LIO zal pas begin 2023 beschikbaar zijn.

Het verhogen van de digitale geletterdheid van volwassenen is een van de vijf doelstellingen in het Strategisch Plan Geletterdheid. Digitale vaardigheden worden de komende jaren voor iedereen, en dus ook voor deze doelgroep, cruciaal.

Ik wil dan ook gericht inzetten op het ontwikkelen van digitale competenties van gedetineerden, zodat zij ook op dat vlak aansluiting kunnen vinden. Ik wil bestaande digitale leerplatformen beschikbaar maken voor zoveel mogelijk gedetineerden.

Met het Corona IV-decreet werden tijdelijk open modules in de opleiding ICT van de basiseducatie en de opleiding Start to ICT van het secundair volwassenenonderwijs voorzien. Cursisten die digitaal laaggeletterd zijn, kunnen dankzij die open modules een ICT-aanbod op maat krijgen.

In het kader van het relanceplan voor het volwassenenonderwijs zullen we ook verder inzetten op een flexibel ICT-aanbod, met een focus op kansengroepen.

Tot slot geef ik mee dat we in het kader van het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OBPWO) binnenkort een onderzoek starten naar effectieve praktijken van gecombineerd leren voor laaggeletterde volwassenen en NT2-cursisten. Op basis van de inzichten uit dat onderzoek wordt een praktijkgerichte leidraad ontwikkeld waarmee de CBE's en CVO's aan de slag kunnen gaan en die ook zeker bruikbaar zal zijn voor de doelgroep van gedetineerden.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord. Onderwijs is voor mij het geven van kansen, aan iedereen, want iedereen verdient kansen. We moeten er alles aan doen om mensen die in de gevangenis verblijven, extra kansen te geven.

Bij dezen wil ik iedereen waarderen die extra inspanningen deed om in deze coronatijden ook die mensen extra kansen te geven. U somde er een aantal op: de examenperiode werd verlengd, er werden extra inspanningen geleverd door de mensen die daarmee bezig zijn. Ik wil mijn waardering daarvoor uitspreken.

Wat betreft het LIO-project, dacht ik dat u, aangezien daar toch zoveel waardering wordt geuit, misschien een tipje van de sluier kon oplichten. Maar ik begrijp dat we de evaluatie afwachten. Ik hoor in ieder geval heel veel positiefs uit de meest westelijke provincies.

U had het verder over een aantal innovatieve projecten in het Strategisch Plan Geletterdheid. Ook daar ben ik zeer benieuwd naar. Het plan wordt geëvalueerd en men vraagt om de vragen te beantwoorden tegen eind april. Er loopt daarnaast tot eind april een audit bij Vocvo, waarbij er rond het Strategisch Plan Geletterdheid een aantal vragen moeten worden beantwoord. Ik weet dat er, gezien de vele vragen rond digitalisering en de innovatieve projecten waarnaar u verwees, een vraag is om extra middelen te voorzien voor dat Strategisch Plan Geletterdheid, en dan heel specifiek, heel ruim naar de mensen die laaggeletterdheid zijn, maar ook heel specifiek in deze context, voor de mensen die in de gevangenissen zitten. Kunt u daarover een toelichting geven? Hebt u die vraag ontvangen? Kunt u daarop een antwoord geven? Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert, welkom in de commissie Onderwijs.

Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, dank u dat ik hier vandaag te gast mag zijn in jullie boeiende commissie. Collega Vandromme haalde het al aan: dit plan is inderdaad al besproken in de commissie Justitie.

Ik wil graag kort ingaan op de digitalisering waarnaar mevrouw Vandromme net verwees. Het lijkt me belangrijk dat we daar met de nodige voorzichtigheid mee omspringen. In een gevangenis moet de veiligheid toch steeds vooropstaan. Het is algemeen geweten dat digitalisering en internettoegang ook risico's met zich meebrengen. Daarnaast mogen we ook niet uit het oog verliezen dat een gevangenis in de eerste plaats dient om een straf uit te zitten. Als we over onderwijs spreken, gaat het ook over een gunst die wordt verleend binnen de gevangenis-muren.

Het kan onmogelijk de bedoeling zijn dat gedetineerden hier meer kansen krijgen dan gewone Vlamingen in onze samenleving. Dat gevangenen in sommige gevallen een aanmoedigingspremie krijgen om te studeren, is dan ook de omgekeerde wereld wat mijn fractie betreft.

Minister, hoe staat u tegenover dergelijke premies voor gevangenen? Ik beseft dat het mogelijk uw bevoegdheid overstijgt, maar hebt u weet van het aantal aanmoedigingspremie's voor gevangenen dat wordt uitgekeerd?

Karolien Grosemans (N-VA): Mensen zeggen weleens: we gaan toch niet investeren in gevangenen? Daar gaan we toch ons geld niet aan geven? Ik ben het daar fundamenteel mee oneens. Op een gegeven ogenblik komen die mensen weer vrij en belanden ze opnieuw in de maatschappij. Het is enorm belangrijk dat we hen op een goede manier re-integreren en dat ze op de arbeidsmarkt een goede job vinden. Een beperkt en veilig internet in de gevangenissen is dan ook belangrijk. Dat is trouwens niet zomaar het internet dat wij gebruiken, dat is iets heel speciaals.

Minister, ik dank u voor de al genomen initiatieven zoals de leerloopbaan-begeleiding.

Mijn vraag hangt samen met die van mevrouw Vandromme. Ik dacht dat de Edu-sprong maatregelen zou bevatten om mensen aan te moedigen om in het volwassenenonderwijs te stappen. Vallen gedetineerden onder die extra maatregel?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mevrouw Vandromme, met het relanceplan volwassenenonderwijs zullen we natuurlijk inzetten op digitale vaardigheden voor iedereen, ook voor deze doelgroep, inclusief de open modules ICT.

Ik wil ook nog meegeven, ik heb de cijfers nog niet toegelicht, dat er een sterke toename is van de deelnemers aan examens voor de Examencommissie. Dat is een goede evolutie, net dankzij dat digitale aanbod. In 2016 waren er slechts 2 mannelijke gedetineerden die deelnamen. Vorig jaar waren het er 143, een gevoelige toename. Bij de vrouwen was dat cijfer in 2016 0 en dat ging naar 14. Dat is een belangrijke evolutie, die we enkel kunnen toejuichen.

Ik denk niet dat we daar premies voor nodig hebben, maar we kunnen er wel voor zorgen dat gedetineerden voor hun re-integratie in het maatschappelijk leven deze belangrijke stimulans krijgen. De re-integratie verloopt beter als men beter geëquipeerd is, als men in een job kan instromen. Daartoe is scholing van cruciaal belang. Als we daartoe vanuit Onderwijs ons steentje kunnen bijdragen, vind ik dat een positieve evolutie.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u voor de bijkomende vragen en antwoorden. Ik ben blij te horen dat er inderdaad een toename is van het aantal kandidaten voor de Examencommissie. Ik wil onderschrijven wat de minister en mevrouw Grosemans aangaven: het is van het allergrootste belang dat we iedereen kansen geven. Dat op die manier de re-integratie in de maatschappij bevordert wordt, kunnen we alleen maar toejuichen. Minister, ik steun u in het verder ontwikkelen van het volwassenenonderwijs, ook binnen de muren van de gevangenis.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de inrichting van de Se-n-Se-jaren in het kader van de modernisering van het secundair onderwijs en de uitbouw van het naamloos leerjaar als sterke schakel naar het hoger onderwijs – 1699 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ik wil me excuseren omdat ik te laat was. We hebben hier in onze buitenschoolse kinderopvang helaas te kampen met een uitbraak, waardoor 178 kinderen getest moesten worden op enkele uren tijd.

Mijn vraag om uitleg handelt over het secundair-na-secundair, (Se-n-Se) en de modernisering van het secundair onderwijs en de uitbouw van een naamloos leerjaar als schakel naar het hoger onderwijs. Vandaag bestaat er een heel belangrijk verschil in het moment waarop jongeren hun diploma secundair onderwijs behalen. Leerlingen uit het algemeen secundair onderwijs (aso), het technisch secundair onderwijs (tso) en het kunstsecundair onderwijs (kso) behalen dit na het tweede leerjaar van de derde graad – het zesde jaar – en kunnen met dit diploma een bacheloropleiding aanvatten. Leerlingen uit het beroepssecundair onderwijs (bso) halen na het zesde jaar een getuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad. Om het diploma secundair onderwijs te halen, moeten ze nog een derde leerjaar van de derde graad volgen, het zogenaamde zevende jaar. De meeste van deze derde leerjaren van de derde graad zijn zogenaamde specialisatiejaren, ze zorgen voor een specialisatie in de richting van een welbepaald beroep. Maar het diploma geeft ook toegang tot de bacheloropleiding, al moeten we wel toegeven dat er hier niet echt op voorbereid wordt. Een uitzondering zijn de naamloze leerjaren. Dit zijn derde leerjaren in de derde graad waar de focus op algemene

vorming ligt en die dus wel een vlotte overgang naar de bacheloropleidingen zouden moeten bieden.

In het masterplan secundair onderwijs uit 2013 werd beslist om hierin een aantal wijzigingen door te voeren. Zo werd er voorzien dat ook 'puur arbeidsmarktgerichte studierichtingen' wel een diploma secundair onderwijs zouden opleveren, maar geen rechtstreekse toegang tot het hoger onderwijs. Leerlingen uit zo'n studierichting die in het hoger onderwijs willen instromen, moeten daarvoor met vrucht een voorbereidend jaar volgen.

In concreto betekent dit alles dat in de toekomst onze leerlingen uit het bso het diploma secundair onderwijs zullen behalen na het zesde jaar, net zoals medeleerlingen uit het aso, tso en kso, maar dan wel op niveau 3 van de kwalificatiestructuur. Het verschil blijft wel dat ze vervolgens een keuze zullen moeten maken. Gaan ze met dit diploma aan de slag en zetten ze de stap naar de arbeidsmarkt? Volgen ze nog een bijkomend specialisatiejaar om dan de stap naar de arbeidsmarkt te zetten? Of volgen ze zo'n voorbereidend jaar met het oog op de instroom in een bachelor? Of – en dat was in 2013 nog niet zo helder – zetten ze de stap naar een graduaatsopleiding? Wat niet meer zal kunnen, is dat leerlingen een specialisatiejaar volgen en daarmee vervolgens de stap zetten naar een bacheloropleiding.

Deze regeling omvat zeker een aantal voordelen. Het is een zeer duidelijke waardering voor de inspanningen van leerlingen uit het beroepssecundair onderwijs, dat ook zij het diploma secundair onderwijs behalen na zes jaar. Het is ook een goede zaak dat de doelstellingen van zevende jaren – arbeidsmarktspecialisatie of verder studeren – duidelijk zijn. Toch maken de technische scholen zich ook zorgen. Zo vrezen ze dat de specialisatiejaren die enkel gericht zijn op de arbeidsmarkt, weinig aantrekkelijk zullen zijn voor leerlingen en dat ze er niet langer voor zullen kiezen. Ook de uitwerking van het 'voorbereidend' jaar is nog niet helemaal helder. En uiteraard moet de vraag gesteld worden wat we doen met leerlingen die hun kansen willen openhouden naar de arbeidsmarkt en naar het hoger onderwijs. Een aanbod voor hen lijkt niet onmiddellijk voorzien.

Daarom heb ik de volgende vragen, minister.

Hoe wilt u de aantrekkelijkheid van die specialisatiejaren waarborgen, ook als jongeren al het diploma secundair onderwijs met onderwijskwalificatie niveau 3 behaalden?

Ziet u ook mogelijkheden in de inrichting van specialisatiejaren in het Se-n-Se die zowel naar een onderwijskwalificatie niveau 4 als naar een beroepskwalificatie leiden?

Het regeerakkoord gaf al aan dat we de naamloze jaren zullen uitbouwen tot sterke schakels naar het hoger onderwijs. Welke stappen nam u ter zake al en welke stappen plant u te nemen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het is de bedoeling dat vanaf het schooljaar 2024-2025 alle leerlingen die slagen in het zesde leerjaar een diploma secundair onderwijs behalen. Belangrijk om mee te geven is dat het diploma secundair onderwijs dat leerlingen behalen in de doorstroom- en dubbele finaliteit zich situeert op onderwijskwalificatieniveau niveau 4. Met dat diploma krijgt men dus rechtstreeks toegang tot een bacheloropleiding in het hoger onderwijs.

Het diploma secundair onderwijs dat leerlingen behalen in de arbeidsmarktfinaliteit situeert zich op onderwijskwalificatieniveau 3. Hiermee krijgt men geen rechtstreekse toegang tot een bacheloropleiding, wel tot een graduaatsopleiding.

Een leerling die een diploma secundair onderwijs heeft behaald van onderwijskwalificatie op niveau 3 en toch wil doorstromen naar een bacheloropleiding, kan dat doen via het vernieuwde naamloze leerjaar, een Se-n-Se-opleiding. Hij kan via die weg een diploma secundair onderwijs op onderwijskwalificatie niveau 4 behalen.

Er zijn twee types van Se-n-Se-opleidingen. Er zijn ten eerste de beroepsgerichte specialisaties. Dat zijn opleidingen samengesteld uit een of meer beroepskwalificaties, en die leiden tot bijkomende beroepskwalificaties op niveau 3 en 4. Die opleidingen variëren in duurtijd; dat kunnen een of meerdere semesters zijn. Dat is afhankelijk van de breedte en het niveau van de competenties van de betreffende beroepskwalificatie.

Het tweede type zijn de schakeljaren, als voorbereiding op het hoger onderwijs. Er is een schakeljaar voor leerlingen die na het bso toch de stap willen zetten naar een bacheloropleiding, dat vernieuwde naamloze leerjaar. En er is een schakeljaar voor leerlingen uit het aso en tso/kso die zich extra willen voorbereiden of bijspijkeren met het oog op meer succes en een betere doorstroom naar een bacheloropleiding.

U had een bekommernis rond de meerwaarde van een Se-n-Se-opleiding als beroepsgerichte specialisatie. Door die opleiding krijgt die leerling een bijkomende beroepskwalificatie, dus dat maakt het nog aantrekkelijker voor de arbeidsmarkt. Aangezien de beroepskwalificaties ontwikkeld worden door de sectoren zelf, is de aansluiting op de arbeidsmarkt ook wel verzekerd. Specialisaties zullen zeker aantrekkelijk zijn, zowel voor de leerling als voor de betrokken sector. Ik denk niet dat de scholen zich daarover zorgen hoeven te maken. Ik denk dat dat opleidingen zijn die absoluut perspectief kunnen bieden.

We hebben al een lijst van Se-n-Se-opleidingen als beroepsgerichte specialisaties op het niveau van de Vlaamse Regering goedgekeurd, en ook de samenstelling ervan. Schoolbesturen kunnen op basis daarvan al vooruitblikken naar hoe ze hun studieaanbod vanaf het schooljaar 2025-2026 op het vlak van specialisaties willen uitbouwen. Daar is dus al een lijst.

Wat de schakeljaren als voorbereiding op het hoger onderwijs betreft, heb ik mijn administratie ook gevraagd een voorstel uit te werken voor de invulling en organisatie van die schakeljaren. Specifiek voor de invulling van dat vernieuwde naamloze leerjaar gaan we vooral uit van instroom in een professionele bacheloropleiding, wat niet uitsluit dat men er ook voor kan kiezen om rechtstreeks door te stromen naar een academische bacheloropleiding.

De ontwikkeling van de eindtermen voor het vernieuwde naamloze leerjaar zelf kunnen we vanaf dit jaar opstarten, zodra er zicht is – en dat is er ook gekomen – op de definitieve eindtermen voor de tweede en derde graad van het secundair onderwijs. Het is natuurlijk niet de bedoeling om voor het vernieuwde naamloze leerjaar nieuwe eindtermen te ontwikkelen, maar de eindtermen voor de tweede en derde graad te selecteren die nodig zijn in functie van een goede doorstroom naar het hoger onderwijs.

Op grond van wetenschappelijk onderzoek en aan de hand van de resultaten van ijkingsproeven en instaptoetsen blijkt dat vooral wiskunde, wetenschappen, taalvaardigheid en leercompetenties relevant zijn voor een succesvolle doorstroom. Daarnaast is het misschien wel belangrijk dat het cognitief redeneervermogen – logica, abstract en kritisch kunnen denken – aangescherpt wordt. Je ziet ook dat motivatie en vertrouwdheid met specifieke werk- en toetsvormen een grote rol speelt.

Ik denk dat het vernieuwde naamloos leerjaar ook een contextspecifieke invulling kan krijgen, afhankelijk van de vervolgopleiding die eenieder voorziet. Aangezien

die invulling ook verschillend is naargelang de school of de groep waartoe de leerlingen behoren, behoort dat ook tot de autonomie van de scholen.

De eigenlijke inhoudelijke invulling van dat vernieuwde naamloze leerjaar zal gebeuren door een ontwikkelcommissie met een gelijkaardige vertegenwoordiging van zowel leraren, onderwijsverstrekkers als experts.

Onderwijskwalificatie 4 combineren met een beroepskwalificatie in één Se-n-Se-opleiding lijkt mij niet echt haalbaar, en is dan ook niet voorzien in het kader van de modernisering van het secundair onderwijs. Leerlingen die een dubbele finaliteit voor ogen hebben – arbeidsmarkt én hoger onderwijs – kiezen dan beter in de derde graad voor een studierichting met dubbele finaliteit, waar ze de facto die keuze hebben.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, ik kan uw antwoorden in grote lijnen begrijpen en bijtreden. Dit thema speelt al een tijdje, ook in de vorige legislatuur is er al heel wat over gezegd. De hervorming is ten gronde een heel goede hervorming, laat dat duidelijk zijn. Na het behalen van de eindtermen hebben die leerlingen recht op het diploma beroepssecundair onderwijs. Dat is heel goed. Maar het mag niet het omgekeerde effect hebben, dat we daardoor minder leerlingen met bijkomende beroepskwalificaties zullen hebben, die toch wel belangrijk zijn voor de arbeidsmarkt.

Het is goed dat u die sectoren er heel nauw bij betreft om daar vorm aan te geven. Zij zijn het best geplaatst en weten heel goed welke beroepskwalificaties belangrijk zijn om verder aan te bieden aan de jongeren in de specialisatiejaren.

Minister, hoe kunnen we dat zo aantrekkelijk mogelijk maken en stimuleren dat we de kansen die daar toch nog liggen, maximaal benutten om nog beter aan de slag te komen op de arbeidsmarkt? Op welke manier zullen de bijkomende beroepskwalificaties die de leerlingen verwerven in het zevende leerjaar gehonoreerd worden? Wordt erover nagedacht om daarin een differentiatie aan te brengen, om de aantrekkelijkheid nog bijkomend te versterken?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Mijnheer Brouns, dank u voor uw vraag die – ik heb even teruggekeken in de geschiedenis van het parlement – ik al zeer veel heb gesteld.

Minister, ik heb een eerste, belangrijke oproep. Laat ons alstublieft een naam kiezen voor het naamloze leerjaar. Alle ideeën over wat de invulling moet zijn, OK4 en noem maar op ... Ik heb vroeger aan leerlingen – en dat gaat dan over 18-jarigen die proberen hip te zijn en die het laatste model van de iPhone hebben – het prikbord getoond en daar hangt dan: 'het naamloze leerjaar'. Ik kan echt wel zeggen dat dat zeer moeilijk verkoopbaar is. Ik denk dat dat een 'springplankleerjaar' moet zijn. Maar u bent allicht zeer goed om daar iets voor te verzinnen. Iets met Corneel of zo zou een oplossing kunnen zijn.

Dat alle leerlingen van het zesde secundair een diploma krijgen, is natuurlijk het gevolg van het feit dat we de eindtermen hebben versterkt. Anders kun je dat diploma niet geven. Anders wordt dat een heel andere waarde.

En ten slotte, die zevende Se-n-Se-jaren zijn wel het algemeen vormende leerjaar, het zogenaamd naamloze leerjaar. Collega Van Dijck geeft aan dat we het 'trampolinejaar' moeten noemen. Dat is ook mooi. Maar de vorige keer zei iemand dat je op een trampoline op en neer blijft gaan. Maar soeit, dat zou te ver leiden.

Minister, we moeten in elk geval proberen leerlingen maximaal een zevende Se-n-Se-jaar te laten doen, zowel in het bso als, voor diegenen die het Se-n-Se-jaar volgen, na het tso. Die leerlingen zijn dan nog in de lerende modus. Voor sommigen is dat ook een maturiteitsvervolmaking, als ik het zo mag zeggen. Ik heb daar heel veel leerlingen heel sterk zien groeien. Dat kunnen A4's zijn, dat kunnen beroepskwalificaties zijn, dat kunnen bijkomende certificaten zijn die we geven. We moeten hun maximaal bagage meegeven, al dan niet gekoppeld. We moeten dat nog eens nakijken. We moeten die zevende jaren maximaal gebruiken waarvoor ze kunnen dienen in alle mogelijke invullingen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We zitten, voor alle duidelijkheid, nog altijd met een voorbereidingstraject naar het schooljaar 2025-2026. Daar zit dus nog wat ruimte. Ik heb al gezegd dat we een lijst van Se-n-Se-opleidingen hebben. U hebt het over benamingen. 'Se-n-Se' klinkt heel exotisch. De eerste keer dat ik het hoorde, dacht ik aan iets anders dan aan een extra jaar.

We hebben nu eerst de lijst van die opleidingen als beroepsgerichte specialisaties en ook hun samenstelling goedgekeurd. Ik ga ervan uit dat we ook op dat vlak nog stappen zullen zetten.

U vraagt hoe dat gehonoreerd wordt. Ik denk dat het naar die attestering toe belangrijk is om dat aan te geven. En vooral gelet op het gegeven dat het afnemende veld zelf betrokken is bij de beroepskwalificatie, ga ik er ook van uit dat dat een opleiding zal zijn die heel veel perspectief biedt op een nagenoeg onmiddellijke tewerkstelling. En dat gekoppeld aan het gegeven dat het dan ook nog eens gaat over beroepsgerichte specialisaties, waarbij er de facto toch altijd een grotere kans is op arbeidsmarktkrapte in vergelijking met andere opleidingen en jobs.

Tot slot, wat dat naamloze leerjaar betreft, wacht ik jullie inzendingen af. Mijnheer Daniëls, als bedenker van de gestandaardiseerde, genormeerde – en zo verder – toetsen hebt u uw beurt al verspeeld, denk ik zo. Maar andere inzendingen zijn zeer welkom.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, ik denk dat u in de sfeer van het springen moet blijven. Als sportman of sportliefhebber, is het maken van sprongen, inhaalbewegingen – al is dat laatste niet het juiste woord – of sprongen in verschillende fases misschien wel aan de orde. We moeten dat ernstig nemen. Collega Daniëls heeft dat misschien met een humoristische inslag gebracht, maar ik denk wel dat hij het meent. De aantrekkelijkheid is echt wel cruciaal. Als je vandaag met die leerlingen spreekt, voel je dat het vaak gaat over een beeld, een stigma, dat daar toch nog wel hangt. We moeten het op die manier heel positief ondersteunen.

Ik denk niet dat we de mensen in het onderwijs moeten overtuigen van het belang van die bijkomende jaren, die licentie jaren, om hen nog beter voor te bereiden op de arbeidsmarkt. Het is heel goed dat de arbeidsmarkt er volledig bij wordt betrokken. Misschien kunnen zij daarvoor de geknipte benaming vinden. Zowel als een versterking voor de arbeidsmarkt, als voor een mogelijke doorgroei in het hoger onderwijs via een bachelor, moeten we dat de komende jaren heel goed voorbereiden. We moeten goed luisteren naar de zorgen die leven bij een heel aantal scholen die die jongeren vandaag begeleiden en voorbereiden. We moeten tijdig, tegen 2025-2026, klaar zijn om zoveel mogelijk jongeren zo goed mogelijk voor te bereiden op de arbeidsmarkt en op de doorgroei naar het hoger onderwijs. Ik dank u.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpak van leerachterstand op korte en op lange termijn
– 1726 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over leerachterstand door de coronacrisis
– 1728 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de vastgestelde leerachterstand bij leerlingen en de aanpak daarvan
– 1730 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de zomerscholen
– 1778 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpak van de leerachterstand door de coronacrisis
– 1813 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het inzetten van extra handen in de klas
– 1815 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Onderzoek van de KU Leuven toonde aan dat de leerachterstand bij kinderen in het eerste jaar secundair onderwijs gemiddeld vijf maanden bedroeg bij het begin van dit schooljaar. Dat betekent dat we nu in één jaar moeten doen waar je normaal anderhalf jaar voor nodig hebt. Zelfs in comfortabele omstandigheden is dat een enorme uitdaging. Maar afstands-onderwijs en sluiting van scholen door besmettingen en quarantaines zorgen net voor nog extra uitdagingen.

We zijn dit schooljaar begonnen met het idee dat we er een zo normaal mogelijk jaar van zouden maken. We stellen nu vast dat we te optimistisch waren. We mogen er niet op rekenen dat we dit schooljaar de achterstand opgelost krijgen.

Eind vorig jaar is na de lockdown afgesproken dat scholen enkel nog moesten focussen op de essentiële leerdoelen. Vraag is of deze aanpak ook vandaag aangewezen is.

Heel wat actoren binnen het onderwijs maken zich almaar meer zorgen over de leerachterstand bij kinderen. Experts leggen daarom de optie op tafel om te snoeien in de leerstof. Belangrijke thema's hoeven dan niet te verdwijnen, maar ze kunnen wel worden 'ontvet'.

We hoorden al de berichten van logopedisten en externe begeleidingsdiensten dat ze overstelpt worden door vragen van ouders om hun zoon of dochter extra te begeleiden. Dat is een grote zorg, want slagen mag niet afhangen van het al dan niet kunnen betalen van die extra ondersteuning.

In elk geval is er nood aan een plan op lange termijn voor ons onderwijs.

Pedro De Bruyckere stelt voor om te werken met tutores. Dat zijn mensen – oud-leerkrachten, studenten of anderen – die indien nodig eerst zelf een korte opleiding volgen om bijles te geven aan groepjes van één tot vijf kinderen die er echt nood aan hebben. In het buitenland groeit de consensus dat dat de beste strategie, mogelijk de laatste optie is.

Ondertussen zijn we februari en hebben we nog zes maanden om dit schooljaar tot een goed einde te brengen.

Minister, gaat u ermee akkoord dat scholen spoedig duidelijkheid nodig hebben over de aanpak tijdens het lopende schooljaar?

Voorziet u om samen met de onderwijsactoren een relanceplan op te maken en zo de nodige zuurstof te geven aan ons onderwijs dit jaar en misschien ook de volgende jaren?

Welke strategieën – op korte en op een langere termijn – kunnen naar uw mening het best worden aangewend om de leerachterstand zo goed mogelijk te remediëren, zonder daarbij het mentale welzijn van kinderen en jongeren verder in het gedrang te brengen?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dit is inderdaad een belangrijke vraag, waar iedereen mee worstelt.

Minister, waarom hebt u voor dat zevende jaar geen remontadajaar voorgesteld? Het lijkt me ook niet de ideale naam.

De coronapandemie brengt veel uitdagingen met zich mee, ook binnen het onderwijs. Scholen, leerkrachten en ouders zijn bezorgd over de leerachterstand, niet alleen dit jaar maar ook de volgende jaren. Men vraagt zich af hoe men dat geremedieerd gaat krijgen. Hoe groot gaan de achterstand en de spreiding zijn?

Het is een combinatie van factoren: klassen sluiten, scholen sluiten, er is een lockdown. Leerlingen kunnen niet meer naar school gaan en leerkrachten vallen uit. Het is een opeenstapeling van een aantal zaken die de leerachterstand veroorzaken. Daarnaast dreigen leerdoelen niet gehaald te worden of ze komen zelfs niet aan bod. Voor leerlingen van het eerste middelbaar is de achterstand zelfs opgelopen tot gemiddeld vijf maanden bij de start van dit jaar. Dat is echt veel. Dat wil zeggen dat we de leerachterstand niet kunnen wegwerken op één normaal schooljaar. Laat ons hopen dat er zo snel mogelijk een normaal schooljaar komt. Er wordt zelfs verwacht dat de leerachterstand nog verder zal toenemen.

Een oplossing op korte termijn die het onderwijsveld voorstelt, is het schrappen van leerstof. Ik hoop, collega's, dat iedereen mijn mening deelt. Ik ben blij dat geen enkele partij meer pleit voor het sluiten van de scholen. Er waren er wel die dat riepen. Ik ben blij dat ze tot inzicht zijn gekomen. Dat zou een nog veel groter probleem geven op termijn. Wat niet wil zeggen dat we niet veilig moeten werken in scholen. Stap één is het lerarenbestand maximaal te vermeerderen en de scholen open te houden. Dat is de basis, anders wordt het alleen maar erger.

Minister, hoe staat u tegenover het voorstel om bepaalde leerdoelen te schrappen? We hebben ook de eindtermen en leerplandoelen om tijd vrij te maken.

Op welke manier zal bepaald worden welke doelen geschrapt kunnen of mogen worden?

Ziet u nog andere oplossingen om de leerachterstand weg te werken zonder leerdoelen te schrappen?

Met welke actoren in het onderwijsveld zult u het gesprek aangaan? Zult u ook in gesprek gaan met leerkrachten?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, ik heb een gelijkaardige vraag over de leerachterstand en hoe we die kunnen wegwerken. We konden lezen dat de leerachterstand die leerlingen vorig en dit schooljaar opgelopen hebben, leidt tot debat en de vraag hoe we dit het best aanpakken. De KU Leuven spreekt van een gemiddelde achterstand van vijf maanden. De ongelijkheid tussen leerlingen nam significant toe, zowel binnen dezelfde school als tussen de scholen. De leer- vertraging treft de kwetsbare leerlingen het hardst, maar ook voor de gemiddelde leerling zal de leerachterstand wegwerken heel moeilijk zijn in de praktijk.

Dit zomaar inhalen en de grote ongelijkheid wegwerken met een reguliere onderwijswerking, lijkt toch bijzonder problematisch.

Er gaan stemmen op, ook bij onderwijsexperts, om een deel van de leerstof te schrappen. Ze pleiten voor de zogenaamde Marie Kondoaanpak: er moet een onderscheid gemaakt worden tussen de hoofd- en bijzaken en er moeten keuzes gemaakt worden.

Er wordt ook gepleit om in te zetten op extra handen in de klas in de vorm van tutoren. Dat zijn bijvoorbeeld oud-leerkrachten of studenten die, na het volgen van een korte opleiding, ingezet kunnen worden in de klas of bij kleine groepjes leerlingen om specifieke noden te lenigen qua leerachterstand. Er wordt verwezen naar het buitenland, waar dit goede resultaten blijkt te hebben.

Minister, hoe staat u tegenover het herbekijken van de leerstof die dit jaar nog behandeld moet worden? In welk scenario acht u dit onvermijdelijk? Hoe staat u tegenover het inzetten van zogenaamde tutoren in de klas? Welke middelen – qua budget en andere – zult u uittrekken om de scholen de mogelijkheid te geven de leerachterstand op maat weg te werken?

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Mijn vraag om uitleg werd meegenomen in dit debat over leerachterstand, hoewel ze eigenlijk handelt over een heel specifiek gegeven, namelijk een initiatief van de minister van vorige zomer om proactief te reageren en in te spelen op een vermoeden van leerachterstand, dat toen ook al bestond.

Het kwam hier in deze commissie al aan bod: die zomerscholen waren een succes. Er waren 138 zomerscholen op 226 locaties, met bijna 750 klassen, waarin 7521 leerlingen bereikt werden. Er kon leerstof op maat aangeboden worden, in combinatie met aandacht voor sport, cultuur en spel. Er waren veel inschrijvingen voor dit initiatief.

Bij de evaluatie zagen we dat die zomerscholen erin slaagden om die kwetsbare leerlingen ook effectief te bereiken, om hen naar die zomerscholen te trekken. Uiteraard waren er ook een aantal aandachtspunten, zoals het wegwerken van de leerachterstand, een prioritaire doelstelling. Dat was een moeilijke doelstelling, die

niet altijd gehaald werd. Men kon ook niet altijd aansluiten bij de noden van de leerlingen wegens de diversiteit in de groepjes die samengesteld moesten worden. Het was niet altijd eenvoudig om de leerlingen op te volgen en te evalueren, onder andere wegens de korte tijdspanne.

Het aanbod en de manier van inrichten van de zomerscholen varieerde van school tot school, van initiatiefnemer tot initiatiefnemer. Ze konden wel zelf het aanbod, de doelstellingen en het doelpubliek kiezen. Ze konden kiezen of ze het open of gesloten wilden organiseren. Minister, u kondigde aan dat er een inspiratiegids zou komen met goede praktijken, met kritische succesfactoren voor het vormgeven van zomerscholen, zeker in functie van een nieuwe oproep die gelanceerd zou worden voor de zomer van 2021.

Er zijn scholen, inrichters en lokale besturen die denken aan het aanvangen van zomerscholen, omdat ze dat vorige zomer niet deden, of om ze verder te zetten. Ze kijken dus uit naar de wijze waarop de oproep gelanceerd zal worden.

Minister, ik heb dus de volgende vragen omtrent de inspiratiegids. Hebt u er zicht op wanneer die ter beschikking zal zijn? Welke handvatten zal men in die gids kunnen terugvinden met het oog op de uitrol van de zomerscholen in 2021?

Met betrekking tot de organisatie van de zomerscholen van 2021, had ik graag geweten wanneer die subsidieoproep gelanceerd zal worden. Welke punten uit de evaluatie van de zomerscholen zult u meenemen in deze oproep? Zullen er nieuwe of andere voorwaarden gesteld worden, of nieuwe instructies opgelegd worden, met het oog op het bereiken van de doelstellingen van de zomerschool?

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Collega's, er werd al heel veel gezegd door de vorige sprekers. De realiteit is dat we een enorme leerachterstand zien bij onze leerlingen. Dit wordt ook aangegeven door de verschillende onderwijskoepels. De resultaten van een bevraging door het GO! bij 110 scholen bevestigen dat leerlingen door de sluiting van de scholen en het afstandsonderwijs inderdaad een serieuze leerachterstand hebben opgelopen.

Die achterstand wordt bij bijna een op de vier leerlingen groot tot zeer groot ingeschat.

Ik ga proberen zo weinig mogelijk zaken te herhalen die ook collega's al hebben gezegd. Maar er is iets wat toch belangrijk genoeg is om het nog eens te herhalen: we zitten met een gigantisch probleem. De vraag is dan ook op welke manier we daar het best mee omgaan. Als je luistert naar de onderwijsexperts, dan zeggen die dat het misschien toch niet onbelangrijk is om te snoeien in de leerstof, en om de essentie van de bijzaken te scheiden. Als is de vraag dan nog wat de essentie is en wat de bijzaken zijn.

Minister, wat is uw reactie op de resultaten van verschillende bevestigingen over de leerachterstand in het onderwijs? Wat is uw reactie op het voorstel om enkel nog essentiële leerstof te onderwijzen? Wat is essentiële leerstof, en wie gaat dat bepalen? Welke oplossingen ziet u om de leerachterstand aan te pakken? Er zijn inderdaad ideeën zoals de tutores.

Op welke manier gaat u die zomerscholen aanpakken? Het was de bedoeling om die te verankeren. Waar staan we vandaag wat die verankering betreft?

Welke bijkomende inspanningen zult u leveren om scholen en leerkrachten te ondersteunen bij het wegwerken van de leerachterstand?

Ik denk dat het ook belangrijk is om hier te benadrukken dat dit een verhaal is van kansen. Wat we hier meemaken is eigenlijk de vaststelling dat een heel groot deel van onze jeugd vandaag niet dezelfde kansen krijgt door de omstandigheden waarin men verkeert. Ik denk dat we ons daarvan bewust moeten zijn, en dat we daar op een juiste manier mee moeten omgaan, om ervoor te zorgen dat we iedereen meekrijgen, ook met nadruk diegenen die de meeste achterstand hebben opgelopen. Ik denk dat we daar extra op moeten inzetten.

Ik vind ook dat we echt moeten inzetten op het idee dat we geen verloren generatie krijgen. Want diegenen die al een achterstand hadden, hebben vandaag nog meer achterstand. Dat betekent dat we daar echt wel een tandje bij moeten steken om ervoor te zorgen dat ze meekunnen. Zo kunnen we ervoor zorgen dat mensen dezelfde kansen hebben in onze maatschappij. Wij kunnen daar mee voor zorgen; dat is Onderwijs, dat is deze commissie, dat bent u, minister. Wij moeten er alles aan doen om dat te realiseren. En voor elke stap in de goede richting kunt u rekenen op onze volledige steun.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Ik denk dat de collega's al meer dan uitgebreid hebben geschetst hoe acuut de situatie is. De leerachterstand loopt op voor kinderen die al leerachterstand hadden, en zij hinken nu nog meer achterop. Daardoor dreigt de kloof in het onderwijs alleen maar groter te worden. Maar ook kinderen die voordien perfect mee waren beginnen nu plots problemen te krijgen met het oplossen van hun vraagstukken of het vervoegen van hun Franse werkwoorden. Achter een scherm is dat nu eenmaal voor veel kinderen niet hetzelfde geweest.

Bovendien zien we intussen dat leerkrachten inderdaad achter de feiten aanhollen. Stel je het maar eens voor. Enerzijds moet je proberen om de leerachterstand van kinderen bij te spijkeren, anderzijds moet je natuurlijk ook nieuwe leerstof geven. Dat is bijzonder zwaar. Ik hoor van zeer veel leerkrachten dat ze het in de feiten niet meer gebolwerkt krijgen, zeker ook omdat de noden van elk kind anders zijn. Om daar dan nog eens individueel op te moeten inspelen, dat is een grote uitdaging. Leerkrachten kunnen vandaag echt absoluut extra hulp gebruiken in de klas, en dat zeggen ook de experts. Zet in op tutors, maar zet ook in op extra leerkrachten.

Minister, u hebt met de Vlaamse Regering aangekondigd dat u 10 miljoen euro wilt vrijmaken voor extra handen in de klas om te proberen de leerachterstand bij te werken. Hiervoor zouden gepensioneerden, deeltijdse leerkrachten en iedereen met een pedagogisch diploma kunnen worden ingezet. Die hulpleerkrachten zouden zich dan zomaar kunnen aanbieden in de scholen, zonder aanvraagprocedure. En ze kunnen ingezet worden tijdens en na de lessen, als ik het goed begrepen heb. Scholen gaan zelf de middelen kunnen inzetten waar nodig.

Het initiatief zou ingaan na de krokusvakantie en loopt tot het einde van het schooljaar.

Minister, op welke manier zal de coördinatie van hulpleerkrachten die zich aanbieden gebeuren? Op welke manier zullen scholen hierin begeleid worden?

Op welke manier zullen deze hulpleerkrachten in de klas kunnen helpen? Hoe zullen zij worden ingezet in de klas? Is dat altijd fysiek of kan dat ook online?

Op welke manier zullen deze hulpleerkrachten beloond worden voor hun geleverde prestaties?

Op welke manier zal het voorziene budget onder scholen verdeeld worden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik wil eerst overlopen wat we al beslist hebben, wat er loopt, wat we plannen voor de eerstkomende periode, wat we voorzien voor het einde van het schooljaar en quid daarna.

Wat is al beslist en wat loopt? In eerste instantie moeten we, als we leerachterstand willen vermijden, de scholen maximaal openhouden. Ik hoop dat we ook in de tweede en derde graad van het secundair onderwijs binnen afzienbare tijd kunnen gaan naar meer contactonderwijs. Zeker voor die tweede graad, en voor de technische en beroepsopleidingen, ben ik bezorgd. Leerachterstand die niet wordt opgelopen moet ook niet worden weggewerkt.

We hebben in de zomer van 2020 een succesvolle editie van de zomerscholen georganiseerd. Daarbovenop hebben we ook ingezet op de bijscholen. Die zomerscholen gaan we structureel verankeren. We gaan daar gedurende vier jaar, in samenwerking met de minister van Binnenlands Bestuur Bart Somers, elk in 5 miljoen euro voor voorzien. De volgende vier jaar is dat dus telkens 10 miljoen euro.

We zijn nu volop bezig met de uitwerking van het model voor de komende zomer. Daarvoor hebben we gelukkig het evaluatierapport van de Thomas More-hogeschool. Dat was een positieve evaluatie. Er werden wel enkele werkpuntjes aangereikt. We moeten bijvoorbeeld voldoende en adequaat geschoolde medewerkers aantrekken. We moeten ook gericht inspelen op de individuele noden van de leerlingen. Daarrond waren er enkele aandachtspunten.

We werken ter zake ook aan een inspiratiegids. Begin volgende maand moet die klaar zijn. Daarmee kunnen we dan naar alle scholen trekken, naar alle initiatiefnemers en alle lokale besturen. Dat is zeker op tijd. Dan kan men de nodige maanden gebruiken om die zomerscholen uit te rollen in heel Vlaanderen, hopelijk op nog meer locaties. Wat staat er in die inspiratiegids? Het is de bedoeling dat het een praktisch en bruikbaar instrument is, met voorbeelden, goede praktijken, checklists, aandachtspunten. Maar ook de statuten en de verloningen worden bekeken.

Parallel met de Onderwijsclub, maar in een iets beperktere samenstelling, heb ik hen nog eens samengeroepen, om het specifiek te hebben over de leerachterstand. Daar zijn twee zaken uit voortgekomen.

Het eerste is de bijsprong. Het gaat letterlijk om mensen die bijspringen. Dat kan zowel tijdens de lessen als daarbuiten zijn. Daarvoor trekken we 10 miljoen euro uit, om in de periode van maart tot eind juni te zorgen voor meer handen in de klas, zowel in het basis- als in het secundair onderwijs, om maximaal te remediëren, om maximaal te werken aan het wegwerken van leerachterstand bij leerlingen. Dat kan individueel, maar dat kan ook in groepjes. Ik zie aan de reacties dat dit aanslaat. De mensen kunnen zich aanmelden bij het schoolbestuur zelf. De school moet die mensen aanwerven en beoordelen. Wel is de vereiste een pedagogisch diploma, een pedagogisch bekwaamheidsbewijs want het gaat natuurlijk echt wel over het bijspringen op het vlak van remediëren inzake leerachterstand.

Ze worden aangesteld als onderwijzend personeel. De vergoeding is deze van het ambt waarin men aangesteld wordt. De doelgroep zijn in eerste instantie die leerkrachten die geen volledig lessenrooster hebben – en zo zijn er wel wat –, maar het kunnen evengoed gepensioneerd zijn of mensen die in de privé verzeild geraakt zijn en die zich willen inschakelen. Het is mijn bedoeling om te ondersteunen waar het nodig is en te werken met een procedure light, met weinig last voor de scholen. De school die een werving wenst te doen, doet een aanvraag bij het Agentschap voor Onderwijsdiensten, waarna de middelen ook worden toegewezen. Het moet snel gaan. Ik heb nog wel een decreetale basis nodig, dus ik hoop

dat we snel met een decretale regeling kunnen komen. Maar we zijn ondertussen al gestart met de procedure.

De school beslist zelf voor welke leerlingengroepen, op welke manier, op welk moment er wordt bijgesprongen. Maar de voorziene periode is wel vanaf maart tot en met het einde van het schooljaar.

Er is een tweede spoor, maar dat is misschien niet onmiddellijk voor maart. Enkele parlementsleden hebben er al naar verwezen. Er zijn verschillende bevragingen georganiseerd door de onderwijsverstrekkers: wat kleine eigen onderzoeken, die ofwel gestart zijn, ofwel afgewerkt, ofwel nog lopen. Het gemeenschapsonderwijs is daarmee rond, net als het Katholiek Onderwijs Vlaanderen. De Onderwijsvereniging van Steden en Gemeenten (OVSG) werkt de bevraging momenteel af. Alle partners bleken zo'n onderzoek, zo'n bevraging te hebben gedaan, en sterk in de diepte. We zullen die data samenleggen. Ik zei al dat we dat nog niet voor de krokusvakantie konden doen, omdat er nog een paar onderwijsverstrekkers bezig zijn, bijvoorbeeld het provinciaal onderwijs. Nadien kunnen we die gegevens samenbrengen met de pedagogische begeleidingsdiensten en de groep van deskundigen en pedagogen – er zijn hier enkele namen gevallen. We hebben een werkgroep ter zake die zich in het verleden heeft gebogen over pedagogische vraagstukken. Er is natuurlijk altijd pedagogische vrijheid, de ruimte die we de scholen laten. Maar we kunnen wel een aantal richtlijnen, handvatten aanreiken, zoals we dat in het verleden ook hebben gedaan, met enkele concrete acties en maatregelen. Dat geldt voor de periode tot het einde van het schooljaar, maar we kunnen ook nog eens verder vooruitblikken, dat is ook een mogelijkheid.

Er was een concrete vraag naar het schrappen van leerstof dit schooljaar. Het schrappen van onderwijsdoelen is het allerlaatste dat je doet. En ik ga daar trouwens, zelfs in dat geval, ook als minister niet over beslissen. Ik vertrouw op de professionaliteit van de leerkrachten, van de scholen, van de lerarenteams, dat zij vooral aandacht besteden aan de sleutelcompetenties, die kennis en vaardigheden die nodig zijn om verder op te bouwen. Maar het is een permanente opdracht van leerkrachten om onderscheid te maken tussen essentie en detail, afhankelijk van hun publiek. Ik denk dat zij dat permanent doen. In dezen is dat niet anders dan buiten coronatijden.

Op lange termijn hebben we ook nog het relanceplan Vlaamse Veerkracht, met extra aandacht voor de meest kwetsbare kinderen en studenten. Dan kijken we naar gezinnen met een lage sociaal-economische status, leerlingen met leerstoornissen of beperkingen.

Ik geef u nog twee belangrijke pistes mee in verband met andere specifieke pijnpunten die we in dat kader willen aanpakken. We willen namelijk versterkend optreden bij beroeps- en technisch onderwijs, de B-stroom. Verder willen we een versterking van de brede basiszorg en verhoogde zorg in scholen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik dank u voor de antwoorden. We horen heel wat acties. We moeten acties nemen op korte termijn. Het is goed dat er extra middelen worden vrijgemaakt om de extra handen in de klas te voorzien, tijdens de normale schooluren. Die oproep had ik al langer gedaan, ook om te zoeken naar mensen uit de pedagogische reserve, zoals dat heet, die kunnen worden ingeschakeld.

Ik verwijs nog graag een keer naar de opmerking die ik in de plenaire vergadering maakte. Er zijn nog altijd technisch werklozen met een pedagogisch diploma die niet kunnen bijstaan in de scholen wegens hun statuut van technische

werkloosheid. We kunnen op korte termijn nog wat mensen warm maken om even voor de klas te gaan staan.

Mijn fractie is nog altijd van mening dat het halen van een diploma niet mag afhangen van het feit of men extra ondersteuning kan betalen of niet. Het recht op goed onderwijs is voor elk kind. Dat wil ik nog eens onderstrepen.

Op langere termijn verwijst u naar de extra middelen voor de Vlaamse Veerkracht. Ik hoop in elk geval dat u daar altijd de onderwijsverstrekkers in betreft. Ze hebben zelf onderzoek gedaan. Het is heel belangrijk om de vinger aan de pols te houden, en te leren uit de data die zij verzamelen.

Toch vind ik het ook belangrijk om de aanbevelingen die er nu al zijn, zoals die van Pedro De Bruyckere rond de tutorwerking, zeker te ondersteunen. Heel veel lokale besturen gaan niet alleen aan de slag met de zomerscholen maar willen ook nog via het flankerend onderwijsbeleid inzetten op de versterking van scholen. Ze vragen me ook hoe ze dat precies kunnen doen.

Er zijn misschien wel mensen die een handje willen toesteken, maar geen pedagogisch diploma hebben. Uit de studies van Pedro De Bruyckere vernam ik dat tutores nood hebben aan een korte pedagogische/didactische scholing. Het is interessant om te horen hoe de lerarenopleiding die tutores zou kunnen versterken. Dat zou trouwens nog een positief effect hebben. De studenten die niet de lerarenopleiding volgen maar wel een andere opleiding en in de tutorwerking stappen, ervaren hoe fijn het is om iets te leren aan een kind. Op die manier denken sommigen er zelfs over om toch nog de lerarenopleiding aan te vatten. Dat is iets wat we in het kader van het lerarentekort moeten meenemen in deze bizarre tijden. Mensen ervaren dat lesgeven iets heel leuks kan zijn.

Ik ben blij te horen dat er extra aandacht komt voor de bso-, tso en B-stroom, en dat de brede basiszorg wordt uitgewerkt.

Ik herhaal mijn vraag om de tutoreswerking samen met de lerarenopleiding uit te werken.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, dank u voor het overzicht. Het is duidelijk dat u niet op uw lauweren rust maar op verschillende manieren ondersteuning probeert te geven binnen het budgettaire kader – daar moeten we eerlijk over zijn – dat er is, en allerlei creatieve zaken probeert te ondersteunen. Dat is een goede zaak.

U hebt net 10 miljoen euro voor 'bijsprong' gegeven. Als daar een decretale basis voor nodig is, moeten we daar snel werk van maken. Elke week dat er extra kan worden gewerkt, is een week gewonnen. Het is normaal tot 30 juni. Die laatste week proberen we maximaal te laten invullen met inhoudelijke activiteiten, maar dat is niet altijd zo. Hoe sneller het kan starten, hoe beter. De N-VA zal graag meewerken aan een decretale basis.

U haalt een punt aan van het secundair onderwijs. Dat is juist, leerlingen in het bso en tso hebben veel praktijkvakken gemist. Wat je niet gehad hebt, is niet simpel in te halen. Het is belangrijk om dat deel mee te pakken.

Die uren of dagen van bijsprong, in onderwijs bouw je zowel dienst- als ambtelijke anciënniteit op, tellen die mee voor de mensen met een pedagogisch diploma? Begint dat op te tellen? Of is dat iets apart en telt dat administratief niet mee? Is het iets wat je gewoon doet en telt het niet mee voor de opbouw van de anciënniteit?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Dank u wel, minister. Ik heb nog een aantal bijkomende vragen en opmerkingen. Eerst en vooral denk ik dat we het allemaal met u eens zijn dat de beste remedie bestaat uit het opnieuw voltijds naar school gaan zodra dat mogelijk is. Op die manier kan men inderdaad eerder voorkomen dan genezen. Op dit moment stagneren de cijfers, we lijken ons op een plateau te bevinden. Het is moeilijk om in te schatten welke richting de cijfers zullen uitgaan. We hebben de eerste versoepelingen in de economische sector. Ik heb daar natuurlijk alle respect voor. Heel veel mensen zitten al maanden zonder job. We moeten daar oog voor hebben. Ik denk echter dat het onderwijs een prominente plaats moet krijgen op het vlak van de versoepelingen. Hoe ziet u dat? Wat werd daarover al besproken binnen de organen die daarover moeten beslissen, met de experts, en in het federale overleg? Is er al een perspectief? Wat kunt u al vertellen over het vooruitzicht?

Ik was aanvankelijk verheugd over het inzetten van ex-leerkrachten en gepensioneerde leerkrachten. Daarna dacht ik echter dat we breder zouden moeten gaan. We hebben niet alleen nood aan extra leerkrachten. We kunnen ook veel doen met mensen die geen pedagogisch diploma hebben maar wel van groot nut kunnen zijn in de klassen, bijvoorbeeld door het ontlasten van leerkrachten zodat zij zich kunnen toeleggen op taken als het onderwijs op maat. Mevrouw Vandromme gaf al een voorbeeld. Zelf heb ik een zoon in het tweede jaar maatschappelijk werk. Hij volgde een stage als brugfiguur in een school in Gent. Hij heeft dat met heel veel plezier gedaan. Hij heeft daar zelf enorm veel aan gehad, maar de leerlingen ook aan hem. Hij heeft de huiswerkklassen voor zijn rekening genomen. Dat zijn allemaal opties. Ze zijn misschien niet optimaal, het gebeurt misschien niet op de manier waarop een leerkracht dat zou doen, maar het kan toch wel veel betekenen. Zou u dit project kunnen uitbreiden, zodat meer mensen bereikt worden en zodat er meer handen in de klas komen?

Zoals u weet, hebben we gemengde gevoelens bij de zomerscholen. We vinden dat een goede zaak voor heel wat leerlingen. Het probleem is evenwel dat niet iedereen bereikt wordt. De zomerscholen hadden geen volledige dekking in heel Vlaanderen. Het hing af van waar iemand woonde, of hij al dan niet toegang had tot een zomerschool. Dat brengt het leerrecht wat in het gedrang. Hoe zult u ervoor zorgen dat er wel een volledige dekking is, opdat elk kind dat naar een zomerschool wil gaan, ook die mogelijkheid krijgt in zijn buurt?

Dan wil ik het nog hebben over de essentiële leerstof. Ik ben me er heel erg van bewust dat we daarop moeten inzetten. We moeten ervoor zorgen dat er niet te veel achterstand opgelopen wordt. Anderzijds horen we van de Scholierenkoepel dat de druk wel erg hoog is. Er wordt sterk gefocust op leren, op proberen alles in te halen, op zeker niet te veel verlies te hebben. Daardoor gaan studenten eronderdoor. Ik merk dat ook. Men neemt dat afstandsonderwijs niet licht op, men is daar erg mee bezig. Maar er is ook nood aan andere dingen bij de ontwikkeling van kinderen. Jongeren in het zesde middelbaar hebben heel veel dingen moeten missen, zoals hun laatstejaarsreis.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman, rondt u af?

Elisabeth Meuleman (Groen): Dat is allemaal heel belangrijk. Minister, welk perspectief is er, naast de volledige heropening, op het vlak van buitenschoolse activiteiten? Dat zijn toch zaken die belangrijk zijn om mee te nemen voor leerlingen, zeker diegenen in het laatste jaar.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Dank u wel, minister, voor uw antwoorden. Ik vind het fantastisch nieuws dat de zomerscholen structureel verankerd zullen worden gedurende vier jaar en dat daar 10 miljoen euro voor uitgetrokken wordt. Ik begrijp dat u nog bezig bent met de uitwerking van een model waarop de aanvragers van een subsidie zich zullen kunnen richten.

U hebt daar geen exacte datum of timing rond gegeven. Mag ik daaruit concluderen dat het samenloopt met de timing van de inspiratiegids, of zal dat toch nog wat later zijn? U gaf aan dat die inspiratiegids er begin volgende maand wel ongeveer zal zijn. Loopt die timing gelijk met het model, het kader waarin de aanvragen kunnen gebeuren? Of zal het misschien toch nog wat later op het jaar zijn?

Ik wilde u als tweede puntje nog meegeven dat de provincie Antwerpen onmiddellijk op de kar van de zomerscholen springt, net zoals vorig jaar trouwens. Zij hebben deze week een webinar ingericht om schoolbesturen te ondersteunen of warm te maken om die zomerscholen opnieuw te organiseren. Daar werden ook goede praktijken gedeeld, en misschien zijn die ook wel interessant, of misschien zijn die al tot bij u gekomen voor de inspiratiegids. Daar kwam toch wel heel sterk naar voren dat die zomerscholen vooral een hele grote meerwaarde waren voor kinderen die thuis geen Nederlands spreken. Met de lockdown die er toen was, hebben zij weken geen Nederlands meer gesproken. Door naar die zomerscholen te gaan, hebben zij zich dat Nederlands toch opnieuw een beetje eigen gemaakt, waardoor ze op die manier eigenlijk aan leerwinst hebben gedaan. Anders had die hele oefening in het begin van september nog moeten gebeuren, nu kon dat al gebeuren voor de aanvang van de school. Zo konden zij gemakkelijker mee in het verhaal van het nieuwe schooljaar.

Toen ik dan tijdens de webinar zelf vroeg hoe het nu zit met die leerachterstand, en of daar voldoende rond is gewerkt, zeiden ze wel dat dat heel moeilijk was, omdat die groepen heel divers waren. Maar daar vonden zij wel de grote meerwaarde, de grote kracht in. Ook kinderen die bijvoorbeeld kleinbehuist waren, konden daarnaartoe gaan. En die combinatie van het leren met sport en spel werd echt als de sterkte van die zomerscholen gezien, vooral als voorbereiding op het schooljaar. En zo wordt er winst gemaakt.

Minister, ik kijk uit naar uw model, naar de inspiratiegids. Ik dank u alvast voor het initiatief.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Dat is een van de ambetante zaken als je met veel collega's bent, al is dat langs de andere kant ook positief: er is altijd al veel gezegd als je enkele mensen voor jou hebt.

Minister, allereerst hartelijk dank voor uw antwoorden. Wat dat essentiële betreft: ten eerste is het belangrijk te weten wat nu essentieel is en wat niet. Ik denk wel dat het goed is om daarop verder te werken. Dat wordt trouwens ook aangegeven door de scholierenkoepel, dat is niet onbelangrijk. Die zegt dat er misschien wel meer tijd is vrijgekomen doordat ze bijvoorbeeld niet op reis naar Rome gaan, zoals de collega aanhaalde. Maar langs de andere kant ervaren ze ook veel meer druk, en is het ook belangrijk om het belangrijkste daarin naar voren te schuiven. Langs de andere kant, als het gaat over afstandsonderwijs, is het belangrijk om daar de nodige structuur in aan te brengen. Want dat is op dit moment toch een bijzonder moeilijke zaak. Er is de structuur en de haalbaarheid, maar wat ook regelmatig naar voren komt is alles wat betreft ICT. We moeten dat op een zo goed mogelijke manier laten verlopen.

Een van de zaken die ik op zich wel interessant vond, en dat komt ook in andere tussenkomsten naar voren, is het hele verhaal rond duidelijke communicatie. Ik

heb de indruk dat heel veel scholieren op dit moment, naast die leerachterstand, ook een fundamenteel probleem hebben met de manier waarop die communicatie met hen verloopt. Ik denk dat we daar toch aandacht aan moeten besteden.

Ik ga niet in herhaling vallen, maar die zomerscholen zijn onmisbaar. Ik denk dat we ook daar moeten maken dat we, wat de communicatie betreft, heel snel moeten zijn. Zo bereiken we de mensen die we willen bereiken in die zomerscholen. We moeten daar extra op inzetten, om die op een goede manier te bereiken.

Er zijn enkele ideeën rond wat er wel en niet essentieel is.

De voorzitter: U zit nu aan twee minuten, mijnheer De Gucht.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Men zou kunnen nadenken over bijvoorbeeld de vakken levensbeschouwing, en daar bekijken in welke mate we die twee uur per week kunnen gebruiken om in te zetten op de essentiële zaken in het onderwijs. Ik zie altijd mensen lachen als ik daar iets over zeg. Ik neem jullie dat niet kwalijk, maar ik neem aan dat ook de minister het met mij eens is dat het belangrijker is te weten op welke manier men moet tellen, rekenen en lezen dan om dingen te leren die eigenlijk niet thuishoren in het onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Collega's, natuurlijk moeten de scholen maximaal openblijven om erger te voorkomen. Maar de leerachterstand is natuurlijk vandaag al de realiteit. Minister, ik ben niet onder de indruk van de plannen die nu op tafel liggen om de leerachterstand weg te werken. De leerachterstand loopt op. Ik heb het gevoel dat u achter de feiten aanloopt. Er is nu nood aan een doortastende aanpak, aan een echt inhaalplan voor ons onderwijs.

Wat ons betreft is wat er op tafel ligt niet voldoende. De zomerscholen waren een succes. We vinden het een goede zaak dat ze structureel worden verankerd. Maar natuurlijk blijft het een feit dat ze niet alle leerlingen bereiken. Daarnaast zijn er de bijscholen. Dat is veel minder een succes. Ik hoor er ook niets meer over. Is het de bedoeling dat ze worden voortgezet? En wat is er eigenlijk gebeurd met het bedrag waarin voorzien was voor die bijscholen en dat niet is uitgegeven?

Dan wil ik het hebben over tutoring. Onlangs hebben we Leerbuddy Vlaanderen gelanceerd. Dat is op zich een zeer goed initiatief. Daarvoor is in 300.000 euro voorzien. Daarmee gaan we niet ver springen als we in elke school in Vlaanderen een buddyproject willen helpen opstarten met gratis ondersteuning voor elke leerling. Ik denk nochtans dat we in die richting moeten kunnen denken.

En dan is er die 10 miljoen euro voor extra handen in de klas. Voor vierduizend scholen is dat gemiddeld 2500 euro. Dat is bijzonder magertjes. Als ik kijk wat ze in Nederland en in Engeland aan het doen zijn: zij staan mijlenver voor. In Nederland is er een half miljard euro voor inhaallessen, zomerscholen, bijlessen en extra personeel. Ik weet dat er meer leerlingen zijn, maar dan nog: de verhoudingen zijn compleet anders. In Engeland hebben ze 1 miljard euro voor het Educational Catch Up-plan. 650 miljoen euro voor de scholen, om zelf personeel aan te nemen. En dan is er een National Tutoring Programme, waarbij echt tutors worden aangesteld, specifiek voor kwetsbare leerlingen.

Minister, ik denk dat u echt wel een versnelling of zes hoger zult moeten schakelen in de aanpak van de leerachterstand.

Ik heb toch nog een vraag over die 10 miljoen euro, die wat ons betreft serieus moet worden opgeschaald. De scholen moeten zich aanmelden bij het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AgODi). Hoe gebeurt de verdeling van het budget? Op

basis van 'first come first serve', tot de 10 miljoen euro op is? Dan lijkt het mij opnieuw dat de meest geïnformeerde en best georganiseerde scholen daar een beroep op zullen doen. Dat zijn niet noodzakelijk de scholen die het meeste leerlingen hebben die nood hebben aan ondersteuning. Wordt er in de verdeling ook rekening gehouden met het aandeel GOK-leerlingen (gelijke onderwijskansen) van de scholen? Ik vind het heel belangrijk dat we daar rekening mee houden bij de verdeling van het budget.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Ik ben het er mee eens dat we tot de essentie gaan, maar we moeten er toch ook voor oppassen dat we bij de ontvetting niet alleen kijken naar de grote vakken. Ik heb een beetje schrik dat de scholen misschien een gemakkelijksoplossing zullen kiezen en eerder de kleine vakken zullen laten vallen. Dat is ook al gebeurd tijdens de eerste golf. Die zijn dan ook meer het slachtoffer geworden. Dan lopen we het risico dat de leerkrachten die die kleine vakken geven gedemotiveerd raken en zullen afhaken. Dat moeten we voorkomen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mevrouw Goeman, uw discours bleef wat hangen. U vergelijkt met Nederland en Engeland. Wel, ik kan u er misschien op wijzen dat het in Nederland inclusief de digitalisering van het onderwijs is. Als je dan de bedragen bekijkt die wij vanuit Vlaanderen voorzien voor relance in de totaliteit, dan zitten wij alleen daarvoor al aan een half miljard euro. Gaan we dat eens relateren aan de bevolking? Dan doen wij veel beter!

En twee, ik wil u erop wijzen dat men in Nederland, na een heftig pleidooi, opnieuw het basisonderwijs heeft opengedaan. En weet u waarom? Omdat men in Nederland heel begerig kijkt naar Vlaanderen. Men kijkt heel begerig naar hoe wij erin slagen om onze scholen open te houden, ondanks pleidooien van onder andere uw partij, om toch nog meer afstandsonderwijs te organiseren en de facto de scholen te sluiten, ondanks dat. Onrechtstreeks hebben wij er vanuit Vlaanderen mee voor gezorgd dat de scholen in Nederland terug opengaan, omdat men daar begerig kijkt naar het Zuiden, zij het vanuit hun perspectief natuurlijk, want veel zuidelijker moet je niet gaan.

Er wordt door mevrouw Vandromme de vraag gesteld naar het betrekken van de onderwijsverstrekkers. Echt, mevrouw Vandromme, ik vergader me suf. En dat heeft ook altijd wel zin met onze onderwijsclub. Maar in dezen hebben we zelfs parallelle werkgroepen. Als het gaat over de aanpak van leerachterstand hebben we het iets beperkt, om toch wat sneller te kunnen schakelen.

Er is iets dat ik u daaromtrent nog wil meegeven. We hebben besloten om het systeem van die bijsporang uit te werken. Een van de belangrijkste bevindingen die zij alvast meegaven op grond van de voorlopige resultaten van hun bevraging in onder andere het gemeenschapsonderwijs en het Katholiek Onderwijs Vlaanderen, was dat leermotivatie het grootste probleem was, en eigenlijk niet – en dat is een groot verschil ten opzichte van het vorige schooljaar – de onderwijstijd. Want door het wegvallen van allerhande extrascolaire activiteiten is er wel genoeg onderwijstijd. Dat is niet het probleem en dat was vorig schooljaar wel even anders. Nu gaat het vooral over leermotivatie. Daarom focussen we daarop, samen met de Vlaamse Scholierenkoepel (VSK), die trouwens ook steeds wordt betrokken. We werken in dat kader ook aan motivatiecampagnes. Volgende week wordt er op dat vlak nog wat gelanceerd. Dat is een lering die we trekken, namelijk: zet in op die leermotivatie, probeer de gasten te motiveren om erbij te blijven, verhinder dat er – fysiek of mentaal – wordt afgehaakt.

Er wordt nog eens gevraagd naar die tutor-regeling. Wel, die bijsprong, dat is net een vorm van tutor-regeling. Daarenboven hebben we ook nog eens een Vlaanderenbrede tutor-regeling waarin ik jaarlijks 230.000 euro investeer, over een tiental projecten. Ik denk dat dat een van de vraagstellingen is die nog aan bod komt.

Daarbovenop – dat vergat ik daarnet mee te geven – hebben we de buddy-projecten gelanceerd. Dat gaat over de inzet van leraren in opleiding. Eerlijk gezegd, moet ik daar wel de grens trekken, ook op grond van de adviezen van de pedagogen. Ik moet niet zomaar iedereen zonder pedagogisch bekwaamheidsbewijs of mensen die niet in de lerarenopleiding zitten, inschakelen. Als we willen zorgen voor een kwalitatieve ondersteuning in het bestrijden van leerachterstand, moeten we wel vasthouden aan het pedagogisch bekwaamheidsbewijs. Dat was toch ook het advies van enkele pedagogen. Wat die buddy-projecten betreft, willen we ervoor zorgen dat alle scholen in kwestie die de lerarenopleiding verstrekken, daarin kunnen worden ingeschakeld. Velen doen dat al, maar we willen er finaal voor zorgen dat, zeker vanaf een bepaald leerjaar, alle kandidaat-leerkrachten die een lerarenopleiding volgen, effectief meewerken in die buddy-projecten. Ze kunnen daar zelf iets van opsteken en ze kunnen er vooral voor zorgen dat ze individuele leerlingen kunnen bijspijkeren en die leerachterstand te lijf kunnen gaan. Dat zijn concrete nieuwe investeringen die we hebben gedaan en projecten die we op poten hebben gezet. Ik herhaal: pedagogisch bekwaamheidsbewijs, daar trek ik de lijn. De enige uitzondering is voor leerkrachten in opleiding.

Er werd gevraagd naar de opbouw van anciënniteit in de bijsprong. Het antwoord is ja, men kan anciënniteit opbouwen. We volgen gewoon het decreet Rechtspositie in dezen. Je wordt aangesteld als onderwijspersoneel conform de rechtspositie dienaangaande.

Er was een vraag naar de versoepelingen of hoe we het verdere schooljaar zien. Ik ga de geëigende werkwijze volgen en niet op voorhand lanceren wat ik op tafel zal leggen. We gaan de komende week weer samenzitten, zoals we gewoon zijn, zowel wat hoger onderwijs als leerplichtonderwijs betreft. We gaan bekijken welke maatregelen we in het verschiet kunnen stellen en welk perspectief we kunnen bieden, geen perspectief om te verstrengen, maar veeleer om meer mogelijk te maken, vooral als het gaat over contactonderwijs.

Betreffende de zomerscholen verwacht ik dat we de inspiratiegids kunnen voorleggen volgende maand. Dat zou ik graag gepaard laten gaan met het openstellen van de aanvraagtermijn. Dat is mooi op tijd, denk ik, zodat iedereen zich kan informeren en kan beginnen met de planning. Vorig jaar hebben we dat veel sneller moeten doen en was er gefundeerde kritiek, maar we konden toen niet anders. We hebben toen twee aanvraagtermijnen laten lopen. Dat was tot in juli. Nu kunnen we dat volgende maand al doen; ik hoop dat er ook sneller gereageerd zal worden. De bevindingen van de zomerscholen in de provincie Antwerpen maken deel uit van de analyse van Thomas More. Dat is allemaal meegenomen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, u zegt dat u zich suf vergadert, met uw onderwijsclub. Vergaderen is één iets, samen beslissen is iets anders.

Ik kijk uit naar het relanceplan op lange termijn, hoe we dat vorm kunnen geven. Ik hoop dat we dat hier allemaal samen kunnen doen.

U gaf aan dat er nood is aan een decretale basis voor bijsprong en dat u al een procedure hebt opgestart. In elk geval ben ik ervan overtuigd dat we heel goed moeten nadenken over de criteria voor de verdeling van die 10 miljoen euro. De rekensom werd gemaakt: verdeeld over 4.000 scholen is dat 2500 euro. Daar

zullen we niet ver mee springen. Het is natuurlijk de bedoeling dat we de lijn wel halen. Onze fractie blijft ervan overtuigd dat de leerlingen die het meest nood hebben aan extra ondersteuning ook ondersteund moeten worden.

De tutorregeling geldt natuurlijk niet voor iemand die effectief in de klas staat en de volle verantwoordelijkheid neemt. Toch wil ik graag verwijzen naar Pedro De Bruyckere. Ik volg hem in heel veel van zijn pedagogische inzichten. Hij had het over een korte pedagogische/didactische opleiding van tutores die jongeren en kinderen helpen. De lerarenopleiding is de beste instantie om daar vorm aan te geven. Daar kijk ik graag naar uit.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, het budget voor de bijsporang vernevelen over Vlaanderen heeft geen nut. Daar zijn we niets mee, de leerling is er niets mee, de school is er niets mee en de belastingbetaler ook niet, want dan is er gewoon 10 miljoen euro buiten. We moeten goed bekijken waar we ze gaan investeren, en eventueel de verhouding basis- en secundair onderwijs in acht nemen. In een school met dertien leerkrachten waarvan de helft uitvalt, is er minder ruimte dan in een school met tweehonderd leerkrachten.

Wat betreft de verschillende projecten die er zijn: collega's, ik denk dat we dit vanuit het parlement zeker en vast kunnen onderschrijven. Maar ik denk dat de basis nog altijd ligt in de scholen zelf. Mijn oproep is wel degelijk dat leerkrachten het aandurven om die keuzes te maken in de boeken en in de leerplannen, dat ze in afspraak met hun collega's zeggen dat ze daaraan gaan werken, dat ze zorgen dat die basis is gelegd, en dat ze daaraan voortwerken.

Ik ben verheugd om vast te stellen dat alle fracties tot inzicht zijn gekomen en dat alle fracties pleiten voor het openhouden van de scholen. Ik heb even gekeken in de timing. Op dit moment waren de fracties er in december voor aan het pleiten om in de krokusvakantie de scholen te sluiten. Ik ben blij dat ik nu geen pleidooien heb gehoord om voor de paasvakantie of na de paasvakantie scholen te sluiten. Men heeft geleerd, en daar kan ik alleen maar blij om zijn. Onderwijs in de klas en in de school is de beste remedie om de achterstand te verhinderen die we nu proberen bij te werken.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Bedankt om altijd het proces te maken van de intenties van andere partijen. Ik denk dat het duidelijk is dat ook wij er voorstander van geweest zijn om scholen zo veel mogelijk open te laten, en mevrouw Goeman zal het met mij eens zijn. Maar dat moet gerechtvaardigd zijn op epidemiologisch en op gezondheidsvlak. Stel dat we nu in een enorme derde golf hadden gezeten met een Britse variant die niet tegen te houden was, vergelijkbaar met de tweede golf? Toen hebben we ook gezegd dat er veel meer getest moest worden. Toen was er inderdaad geen verspreiding in de scholen en was er geen probleem. Iedereen werd als laagrisicocontact ingeschat. Hadden we toen al veel sneller getest en waren die mobiele testteams er toen geweest, dan hadden we toen misschien ook minder snel moeten sluiten. Dan hadden we misschien tijdens en voor de herfstvakantie kunnen openblijven.

Ik denk dat je de feiten juist moet voorstellen. Wij kijken naar de cijfers en die moeten we blijven monitoren. En dan is de vraag inderdaad of, als er van versoepeling sprake kan zijn, de school dan op de eerste plaats kan komen bij die versoepelingen? Daar zijn wij altijd voorstander van geweest. Gelieve onze inzichten juist mee te geven, dat is mijn eerste punt.

Mijn tweede punt is dat u zegt dat een pedagogisch diploma toch wel essentieel is. Ik begrijp dat dat geldt voor mensen die lesgeven. Maar er is zo veel meer nodig op scholen op dit moment. Heel wat scholen werken nog met de bubbels natuurlijk, dat is noodzakelijk. En dan heb je ook wel mensen nodig die bijvoorbeeld middagtoezicht doen in die bubbels, en vaak zijn dat leerkrachten. Daar zou je andere mensen voor kunnen inzetten, zodat die leerkrachten waar nodig wat bijles zouden kunnen geven in plaats van middagtoezicht te houden. Dat zou nuttiger zijn. Op die manier zou je dus nog veel meer mensen kunnen inzetten die bereid zijn om dat tegen een vrijwilligersvergoeding te doen, en dan krijg je meer handen op school die de taken van de leerkrachten kunnen verlichten. Die kunnen zich dan met de essentie bezighouden.

Ik ben dus er dus echt wel voorstander van om dat nog wat open te trekken, en op die manier echt het werk in de scholen te verlichten. Want de leerkrachten hebben het gevoel dat ze op hun tandvlees zitten. Ik houd daar nog eens een warm pleidooi voor.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik wil het in mijn slotrepliek nog even hebben over de leerachterstand die we toch met z'n allen weg proberen te werken. We proberen een maximale inzet, ook van middelen, te realiseren in een periode van maart tot juni. Dat zijn vier maanden. Ik hoor het betoog van collega Vandromme om dat zo veel mogelijk tijdens de lesuren te organiseren. Ik begrijp dat de focus daar zeker moet liggen.

Ik hoor mevrouw Meuleman dan spreken over de middagen. Mevrouw Meuleman, een leerkracht staat van half negen tot vier voor de klas; moet die dan onder de middag ook nog een uurtje nemen om bijles te geven? Je moet ook eten, je moet al eens kopieën maken. Die middag dient daar natuurlijk ook al voor. Ik begrijp het wel, die focus tijdens de lesuren, maar dat is niet ideaal. Daarom zou ik ervoor willen pleiten om daarnaast toch ook een open mind te hebben en eventueel twee uurtjes op woensdagnamiddag en twee uurtjes op zaterdagvoormiddag ook als mogelijkheid te zien om lessen in te halen. Het gaat over een korte periode, van maart tot juni. Ik denk dat we daarin echt alles op alles moeten zetten.

Nu, ik ga ook nog eventjes naar collega De Gucht in verband met de levensbeschouwing. Collega De Gucht, ik begrijp uiteraard wat u zegt, en ik denk dat het bijvoorbeeld in een lagere school mogelijk is dat, als de lessen wat minder opgeleukt worden, de kern van de les ook op 25 minuten kan worden gegeven, en dat men dan kan overgaan naar tijdsbesteding voor wiskunde, taal, wereldoriëntatie, wetenschap, techniek. En ik denk eerlijk gezegd dat men dat ook wel doet, dat men echt gaat proberen om de kern uit verschillende onderwerpen, uit verschillende lessen te halen, zodat men tijdens de gewone klaslessen zo veel mogelijk kan inzetten op het inhalen van de leerachterstand. Dus in dat opzicht volg ik u deze keer wel.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Dat was even een dagboekmoment, mevrouw Krekels. Ik ga daar straks werk van maken.

Tussen ons gezegd, dat is natuurlijk wel zo als het gaat over het katholiek onderwijs. Maar in het gemeenschapsonderwijs krijg je twee uur per week levensbeschouwing door een andere leerkracht. Dat is dan in een aparte les. Tenzij je die les natuurlijk op een andere manier zou invullen. Voor alle duidelijkheid: het is niet omdat ik niet gelovig ben dat ik het levensbeschouwelijke niet belangrijk vind. Ik vind het misschien belangrijker dan sommige anderen. Minister, ik weet dat ik daarin niet noodzakelijk gevolgd zal worden, maar ik zou het toch eens

onderzoeken. Ik denk dat daar echt ruimte te winnen is. Het zou ook betekenen dat je extra leerkrachten maar ook extra uren creëert om dat te realiseren.

Mevrouw Krekels, ik ben het ermee eens dat we eens moeten kijken naar woensdag en zaterdag. Maar je moet wel maken dat je dan inderdaad ook de juiste mensen kunt bereiken, ik denk dat dat een uitdaging is.

Langs de andere kant denk ik dat hetgeen mevrouw Meuleman zegt ook niet volledig in tegenspraak is daarmee. De realiteit is dat op een school middagpauzes en dergelijke regelmatig begeleid worden door leerkrachten. Als leerkrachten op dat moment meer ruimte zouden krijgen om leerlingen apart te nemen en daar wat mee te werken, dan lijkt mij dat welgekomen. En dan raak je ook niet aan de principes die de minister naar voren schuift, namelijk om echt in te zetten op mensen met een pedagogische achtergrond om die lessen te geven. Ik denk dat de twee niet met elkaar in tegenspraak zijn. Ik denk dat de verschillende pistes onderzocht moeten worden.

Ten slotte nog dit: 10 miljoen euro is veel geld, maar het is ook niet gigantisch. Dat werd al terecht gezegd. We gaan met die 10 miljoen euro duidelijke keuzes moeten maken. Ik ben en blijf ervan overtuigd dat we daar heel goed moeten over nadenken, om de gelden te laten terechtkomen in de scholen met de meeste achterstand. En we moeten eenieder daarin natuurlijk mee proberen te nemen, daar ben ik het volledig mee eens. Ik ga er volledig mee akkoord dat uw beleid maximaal op de relance gericht is. Maar die 10 miljoen euro moeten echt maximaal ingezet worden op de leerlingen die dat het meeste nodig hebben. Ik weet dat ik in herhaling val, voorzitter, maar als er nu één manier is om mensen in onze maatschappij maximaal dezelfde kansen te geven, vanwaar ze ook komen, dan is het via deze commissie, en via uw beleid, minister. Laat ons die jaren inderdaad maximaal inzetten, om die onderwijskansen maximaal gelijk te krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Minister, als u boos wordt is dat meestal omdat ik een gevoelige snaar heb geraakt. Ik heb het gevoel dat dat is omdat u eigenlijk wel weet dat er nog meer moet gebeuren in de strijd tegen leerachterstand in Vlaanderen.

Ten tweede zou ik het ook appreciëren als er mij geen woorden in de mond worden gelegd. We hebben hier onlangs unaniem een coronaresolutie aangenomen waarin heel duidelijk stond dat wij allemaal voorstander zijn van het maximaal openhouden van de scholen, zolang dat onder veilige omstandigheden kan. Ik sluit mij dus aan bij het pleidooi of de uiteenzetting van mevrouw Meuleman, dat je dat natuurlijk wel in de context moet zien.

Ten derde vind ik het jammer dat ik niet echt een heel duidelijk antwoord heb gekregen op mijn vraag naar hoe de verdeling van die 10 miljoen euro in de feiten zal gaan. Maar ik zal u daar een schriftelijke vraag over stellen.

Tot slot hoop ik vooral, minister, dat u uw boosheid nu in actie gaat omzetten. Ik denk dat we de budgetten echt nog serieus zullen moeten optrekken, zowel als het gaat over extra handen in de klas als wanneer het gaat over 'tutoringprogramma's'. Ik ben maar luidop aan het nadenken. Ik vroeg u daarnet wat er gebeurd is met die 80 miljoen euro die eigenlijk voorzien was voor de groeivoet in de CVO's, die dit jaar helaas niet zal moeten worden uitgekeerd. Misschien zit daar wel wat marge. In ieder geval zal er meer nodig zijn, en ik vrees niet alleen dit schooljaar, maar ook het volgende.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over stageplaatsen in tijden van corona – 1727 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, minister, voorzitter, in het secundair onderwijs gaan stages en duaal leren door als de veiligheidsmaatregelen gerespecteerd kunnen worden die van toepassing zijn op de werkplekken, dus de plaats waar de leerlingen terecht komen. Stagebegeleiding, de begeleiding vanuit de school, wordt maximaal digitaal georganiseerd. Scholen krijgen het echter steeds moeilijker om geschikte stageplaatsen te vinden. Vooral in de studiegebieden handel, voeding en toerisme is het een pertinent probleem. Dat hoef ik u niet uit te leggen, collega's. Op dit moment een stageplaats zoeken in de horeca, die gesloten is, is niet evident. Voor toerisme en de evenementensector is het net hetzelfde verhaal. Er gebeurt eigenlijk niets, dus is er heel weinig stage te doen.

Scholen kunnen zich wel beroepen op overmacht indien er geen stages kunnen worden gelopen. In die situatie moet de school een alternatief voorzien voor leerlingen, om zo de competentieverwerving van de leerlingen te maximaliseren. Dat is niet altijd evident, omdat de stageperiode ingecalculeerd werd in de schoolorganisatie. Iets alternatiefs gaan voorzien, op een andere manier, in een secundair onderwijs dat nu nog in een half-halfregime zit, is helemaal niet evident.

Als er geen stageplaats wordt gevonden, kan een schoolbestuur zich beroepen op overmacht. Men hoeft dan ook niet verder te zoeken naar een stageplaats. En die tijd kan besteed worden aan iets anders, een andere manier van competentieverwerving. Tijdens de commissievergadering van 5 oktober vorig jaar, minister, gaf u aan dat tijdelijke aanpassingen via een noodregelgeving mogelijk kunnen zijn om de werkplekcomponent alternatief, bijvoorbeeld digitaal, te laten doorgaan.

Vandaag stel ik vast dat scholen, omdat ze zelf geen stageplaats meer vinden, aan leerlingen de opdracht geven om zelf voor een stageplaats te zorgen. En als zij zelf geen stageplaats aanbrenge, is dat dan een probleem voor hun eigen leertraject. Ik heb er in alle eerlijkheid problemen mee dat als leerlingen van 17 en 18 jaar zelf geen stageplaats vinden, dat door de school als negatief wordt gepercipieerd. In alle eerlijkheid, in deze tijden een stageplaats vinden, is verre van evident.

Minister, hoe kunt u ervoor zorgen dat leerlingen voldoende vakspecificiteit meekrijgen, om voldoende sterk te zijn op de arbeidsmarkt? Zijn er aanpassingen nodig aan de regelgeving voor werkplekleren en stages om die 'corona-actueel' te maken?

Is het aanvaardbaar dat stageplaatsen in de gezondheidszorg stagiairs die niet gevaccineerd zijn, weigeren? Tot op de dag van vandaag krijg ik signalen dat stageplaatsen zeggen dat je er niet in komt als je niet gevaccineerd bent.

Vindt u het opportuun dat leerlingen zelf een stageplaats moeten zoeken en indien ze die niet vinden, dat gevolgen kan hebben voor hun kwalificatie? Zult u daarover samenzitten met de minister van Werk om daar afspraken over te maken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat heel wat ondernemingen vandaag echt wel uitzonderlijke inspanningen leveren om leerlingen toch ervaring te laten opdoen op

de reële werkplek. Maar anderzijds is er de vaststelling dat het niet voor elke onderneming mogelijk is om dat op een veilige en haalbare manier te organiseren. Dat laat de coronarealiteit dikwijls niet toe. U hebt de meest herkenbare voorbeelden aangehaald: de horeca en de kappers, om er maar enkele te noemen.

Anderzijds stel je net bij die sectoren effectief een zoektocht vast naar alternatieven om het leerprogramma toch nog vorm te geven. En men slaagt daar wel in. Horeca Vlaanderen heeft bijvoorbeeld een mooi initiatief op poten gezet, 'Klas zkt Horecatalent', waarbij chefs en zaalpersoneel naar de scholen gaan, om daar de praktijklessen mee vorm te geven.

Dit initiatief is wellicht niet uniek, maar laat wel zien welke creativiteit er aan de dag wordt gelegd om alsnog de leerlingen te bereiken.

Ook de scholen zelf gaan aan de slag. Wij hebben hen daartoe handvatten verleend, om een praktijkles die normaal gezien met externen werd ingericht, of stages die extern plaatsvinden, met de eigen leerlingenpopulatie te organiseren. Ik verwijs naar de voorbeelden die u aanhaalt. In de opleidingen in de haartzorg kunnen de leerlingen binnen de veiligheidsmaatregelen op elkaar vaardigheden oefenen.

Het coronaproof maken van de regelgeving gebeurt vandaag in zeer nauwe afstemming met de betrokken actoren. We hebben ervoor gezorgd dat leerlingen in duaal leren toch een inschrijving kunnen behouden bij het wegvallen van een werkplek. Op veel punten biedt de regelgeving toch ook al voldoende ruimte om het eventuele wegvallen van een stage te kunnen ondervangen. De rol van mijn administratie is in dezen vooral gericht op het uitwerken van richtlijnen. Ik denk aan de voorbeelden in de schoonheidsopleidingen, maar evengoed aan het communiceren van de mogelijkheden tot telewerk in administratieve opleidingen.

Sectoren en ondernemingen die vandaag wel stagiairs ontvangen, proberen we zo goed mogelijk te informeren over de veiligheidsmaatregelen die ze natuurlijk wel moeten naleven en die gelden in het onderwijs. Wat we echter ook steeds meegeven, zijn de spelregels die ook gelden in de brede samenleving. Dus niet alleen voor het onderwijs. Zo hebben we op de website informatie opgenomen over het vrijwillige karakter van de vaccinatie. Ook daar waren wel wat issues op sommige werkplekken. Dat is het maatschappelijke debat dat wordt gevoerd.

Daarbij is tot op heden nog altijd het directief dat het toedienen van het coronavaccin niet kan worden verplicht. Een werkgever kan dit in de huidige stand van zaken niet verplichten aan zijn werknemer. Dan is het ook logisch dat een stagegever dit niet kan verplichten aan zijn stagiairs.

Uitsluiting op basis van het al dan niet gevaccineerd zijn, en dan nog specifiek voor leerlingen, is dan ook in dezen discriminerend en disproportioneel. Vaccins beletten trouwens niet dat je besmettingen doorgeeft. Uit recente informatie blijkt dat ze wel een betere bescherming bieden en minder kans op besmetting. Maar het is absoluut niet zeker dat je dan helemaal vrij bent van een mogelijke besmetting en van overdracht. De veiligheidsmaatregelen blijven het belangrijkste in de bescherming tegen het coronavirus.

Binnen datzelfde kader hebben we op de website ook verduidelijkingen opgenomen met betrekking tot het systematisch afnemen van coronatests. Ook daar merken we toch dat er vanuit ondernemingen vragen zijn om dit systematisch te doen voor elke leerling die zich aanbiedt voor stage, ongeacht de aard van de tewerkstelling. Ook daar verwijzen we naar de testingprotocollen die vandaag gelden.

Heel deze set van richtlijnen en verduidelijkingen zou toch voor elke partner duidelijk moeten maken wat men kan verwachten en waaraan men zich moet

houden. Ik ben ervan overtuigd dat dit nog zeer ruime kansen biedt voor het organiseren van stages. Wanneer er dan toch werkgevers niet in de mogelijkheid zijn om een stage te organiseren, moet de school dit verder opnemen.

U vraagt me of het opportuun is dat leerlingen zelf een stageplaats zoeken. Laat me stellen dat het zoeken van een stageplaats in de eerste plaats de verantwoordelijkheid is van een school, maar dat het niet onredelijk is om vanuit een samenwerkingsratio aan leerlingen te vragen om wat rond te kijken. Wat niet kan, is het beperken van kwalificatiemogelijkheden wanneer de leerling niet zelf een stageplaats kan vinden. Het niet vinden van een stageplaats dient in de eerste plaats door een school te worden opgevangen. De leerling mag daarvan niet rechtstreeks de gevolgen dragen.

Mijn administratie en raadgevers zitten op zeer regelmatige basis samen. Wij hebben op dat vlak een specifieke werkgroep 'stages', waarin ook afvaardigingen aanwezig zijn vanuit het beleidsdomein Werk. Het is logisch dat er ook op dat vlak onderlinge afstemming is.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben alvast blij dat u bevestigt dat er inderdaad kan worden samengewerkt en dat er aan leerlingen kan worden gevraagd om uit te kijken naar een stageplaats, bij mensen die ze zelf kennen, bij sectoren die ze zelf kennen, maar dat de verantwoordelijkheid wel degelijk bij de school blijft liggen, ook in deze coronatijden. Dat vind ik een belangrijk signaal. Want ik kreeg vanuit sommige hoeken berichten dat scholen die logica nu plots omdraaiden. Ik ben blij dat u hiermee duidelijkheid verschaft. Ik begrijp ook, minister, dat de chefs en het zaalpersoneel die naar de school komen, essentiële derden zijn. Dat is een goed signaal. Zij kunnen mee instaan voor die lessen.

Ik heb toch nog een paar bijkomende vragen. Vanaf 13 februari gaan de kappers opnieuw open. Wil dat dan ook zeggen dat de week na de krokusvakantie de praktijkvakken op school van de opleidingen tot kapper, opnieuw kunnen plaatshebben, aangezien de kappers in de buitenwereld opengaan? Want vandaag zijn er ook daar restricties op. Dat is één.

Twee, ik vraag aan uw collega van Welzijn nu al vier weken op rij om duidelijke informatie te sturen naar scholen in verband met de vaccinatie van stagiairs die in een gezondheidsopleiding zitten, zowel in het hoger beroepsonderwijs 5 (hbo5) in het hoger onderwijs, als in het secundair onderwijs. Ik denk aan mensen in verzorging of mensen in gezondheids- en welzijnswetenschappen, hbo5 Verpleegkunde. Elke week komt er een beetje informatie bij, maar een echt volledig duidelijke lijn is er daar toch nog niet. De leerlingen die op stage zijn, worden gevaccineerd wanneer er daar wordt gevaccineerd, maar de leerlingen die niet op stage zijn, worden dan niet gevaccineerd. Waar zij dan wél worden gevaccineerd, blijft nog wat zoeken. Gebeurt dat dat in het vaccinatiecentrum? En komen zij dan vooraan of achteraan? Dat zijn de vragen. Want de leerlingen in die stageplaatsen willen het sinterklaaseffect vermijden. Ze willen vermijden dat zij niet gevaccineerd zijn, drager zijn, in een woonzorgcentrum komen en achteraf diegenen blijken te zijn die, ondanks het dragen van persoonlijke bescherming, mensen hebben besmet. Ik wil u vragen om uw collega te ondersteunen om dat rond te krijgen.

Ik dank u alvast voor uw antwoorden.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u voor de vraag en het antwoord.

Op 5 oktober stelde ik in deze commissie al een vraag over de stageplaatsen en de leerwerkplekken. Toen antwoordde u, minister, dat er met betrekking tot de leerlingenstages geen bevraging werd uitgevoerd door het departement Onderwijs. Is dat ondertussen al gebeurd? Is de inspectie daar concreet mee aan de slag gegaan of op zoek gegaan naar cijfers? In elk geval horen we bij de onderwijsverstrekkers dat er vragen zijn en dat er problemen zijn met de stageplaatsen. Zoals reeds vermeld, zijn de kapsalons en horecazaken dicht.

Maar goed, we moeten er alles aan doen om ervoor te zorgen dat de leerlingen hun diploma kunnen halen. Of ze hun kwalificatie kunnen halen, kan niet afhangen van het al dan niet vinden van een stageplaats. Het is niet de leerling zelf als individu die moet zoeken naar een stageplaats. Want dat hoor ik soms, en ik volg jullie erin dat dat niet het geval kan zijn.

Collega's, in elk geval hebben we in onze aanbevelingen het punt laten noteren waarin duidelijk vermeld staat dat er vraag was naar een uniform en duidelijk kader voor stageplekken en werkplekken. Minister, ik hoor dat u een andere club hebt waar er nagedacht wordt over de stageplaatsen. Ik ben benieuwd wat men daar dan van mogelijk kader zou kunnen creëren.

Ik heb nog een laatste vraagje, aansluitend op wat collega Daniëls aangaf rond het vaccineren. Ik krijg heel dikwijls de vraag van mensen die zelf stagebegeleider zijn en bijvoorbeeld in woonzorgcentra, in ziekenhuizen of andere plaatsen waar zorg wordt toegediend, komen om leerlingen te begeleiden, of zij zelf ook kunnen worden gevaccineerd.

Ikzelf heb de opdracht ook nog uitgevoerd. Als je dan effectief in de zorg staat, help je af en toe wel een handje. Het zou inderdaad niet fijn zijn wanneer een van die stagebegeleiders dan sinterklaas wordt. Vandaar mijn oproep om de vraag van die stagebegeleiders te ondersteunen.

De voorzitter: De heer Slagmulder heeft het woord.

Kristof Slagmulder (Vlaams Belang): Minister, het moeilijkste ligt natuurlijk in de sectoren die niet zozeer hinder ondervinden van de telewerkregeling maar die gewoon algemeen platliggen. Er is hier al gesproken over de toeristische sector. U hebt een aantal goede voorbeelden opgesomd, maar daar zullen toch creatievere oplossingen voor gevonden moeten worden. Zo niet dreigt dit voor de studenten die een stage moeten afleggen, een verloren jaar te worden. Minister, de Vlaamse Regering zou op het Overlegcomité moeten aandringen op een uitzondering op de coronatelewerkregeling voor deze groep studenten zodat dat wordt beschouwd als een essentiële activiteit. Momenteel deinzen immers veel bedrijven terug om stagiairs aan te nemen, waarbij ze verwijzen naar de algemene regels.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We zullen ervoor zorgen dat de kappersregeling simultaan verloopt met de veiligheidsmaatregelen in de scholen voor wat de schoonheidsopleidingen betreft. Binnen die opleiding moet dus minstens mogelijk zijn wat er buiten de school mogelijk is. Ik denk dat dit een gezonde ratio is. In de praktijk erken ik echter wel dat er op de scholen eigenlijk al meer mogelijk was dan buiten de scholen. Ik verwijs naar de sluiting van de kapsalons.

De problematiek van de stagiairs is al meermaals ter sprake gekomen in verschillende werkgroepen. Wat de vaccinatiestrategie betreft, hebben we finaal de doorbraak kunnen realiseren dat stagiairs worden gevaccineerd op de stageplaats. Zij worden beschouwd als zijnde personeel en worden dientengevolge mee gevaccineerd. Dat is natuurlijk wel moeilijk op plaatsen waar intussen iedereen gevaccineerd is, maar dat zijn eerder uitzonderlijke situaties. Dat is dus enkel het

geval in woonzorgcentra, maar zelfs nog niet in allemaal. Dat is volgens mij een gezonde regel. Als je die stagiairs beschouwt als personeel, dan is het ook logisch dat je ze ook beschouwt als personeel wanneer het gaat over vaccinatie, zeker gelet op het gegeven dat in de praktijk wordt vastgesteld dat van het aantal dosissen waarin wordt voorzien, er altijd een aantal overblijven. Dat gebeurt enerzijds omdat men meer uit een dosis kan halen en anderzijds omdat er wordt gerekend op 100 procent toediening terwijl dat in de praktijk spijtig genoeg niet altijd het geval is. In Wallonië en in Brussel zijn er veel meer mensen die een vaccin weigeren maar er zijn er toch ook in Vlaanderen. We behouden ook de mogelijkheid tot lokale afwijking wanneer dit in sommige gevallen niet lukt.

Inzake stagebegeleiders – de volgende horde die we moeten nemen – moet ik erkennen dat we nog geen formeel akkoord hebben gekregen. Maar ook daar zijn wij samen met verschillende vraagstellers, ook in deze commissie, sterk vragende partij. Die vaccinatiestrategie zit op het niveau van Welzijn en Volksgezondheid. Daar moeten wij zelf ook aanschuiven om vragen te stellen en pleidooien te houden. Ik maak soms deel uit van die interministeriële conferentie Volksgezondheid – recent nog toen het ging over de speekseltesten – maar ik ben daar geen vaste gast.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, u vindt alvast in onze fractie en in mij een pleitbezorger om duidelijkheid te verschaffen voor al die bso-, tso-, hbo5-opleidingen en hogescholen in de gezondheidszorg, over waar, wanneer en hoe die stagiairs en stagebegeleiders worden gevaccineerd. Dat lijkt me alvast een belangrijk signaal ten aanzien van de zorg. Ik ben zeker een bondgenoot, en ik heb dat ook bij een aantal collega's hier gehoord, om u een hoger nummertje te geven bij het aanschuiven.

We kunnen verder met de antwoorden die u hebt gegeven. We kunnen duidelijkheid verschaffen dat een diploma niet kan worden geweigerd omdat een leerling geen stageplaats kreeg.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de gevolgen van het beroepskwalificatiedossier 'Tolk Vlaamse Gebarentaal' – 1749 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): De tolken in de Vlaamse Gebarentaal zijn voor doven een cruciale schakel in hun leven. Ze zijn een schakel tussen dove en horende mensen. Een goede opleiding voor die tolken is dan ook belangrijk.

De inschalingscommissie formuleerde na validatie door de valideringscommissie het advies om het beroepskwalificatiedossier 'Tolk Vlaamse Gebarentaal' in te schalen op niveau 7 van de Vlaamse kwalificatiestructuur (VKS). Bij besluit van 18 september 2020 erkende de Vlaamse Regering de beroepskwalificatie van Tolk Vlaamse Gebarentaal op VKS-niveau 7.

Als gevolg van de bekrachtiging van het inschalingsadvies door de Vlaamse Regering is de graduaatsopleiding Tolk Vlaamse Gebarentaal bij de onderwijsinstellingen waar de opleiding op niveau 5 wordt georganiseerd, met name

Arteveldehogeschool en AP Hogeschool Antwerpen, in afbouw. Kandidaat-studenten kunnen voor de graduaatsopleiding niet inschrijven voor het academiejaar 2021-2022. Dat is normaal. De instellingen hebben dan ook geen campagne gevoerd om studenten aan te trekken. Ze waren niet aanwezig op de SID-in-beurzen enzovoort. Binnen dit vakdomein richt de KU Leuven volgend academiejaar in Antwerpen wel een masteropleiding in.

De Codex Hoger Onderwijs of andere decreetgeving voorziet geen alomvattend, concreet juridisch kader over de gevolgen van het afbouwen van individuele opleidingen, in dit geval graduaatsopleidingen, ten gevolge van een andere inschaling in de VKS. Een belangrijke reden hiervoor is waarschijnlijk dat deze situatie niet vaak voorkomt.

Uit mijn schriftelijke vraag van 28 september 2020 blijkt dat, naast de beroepskwalificatie Tolk Vlaamse Gebarentaal, dit zich in het verleden enkel heeft voorgedaan voor de beroepskwalificatie Gids, die in 2013 op niveau 4 werd ingeschaald. De opleiding behoorde op dat ogenblik tot het hoger beroepsonderwijs en werd aangeboden door de centra voor volwassenenonderwijs.

Door het gebrek aan decretaal kader ontstaan evenwel enkele vragen.

Tot wanneer kunnen studenten terecht in de afbouwende hogeronderwijsinstellingen voor bisvakken? Met andere woorden, tot wanneer moeten en kunnen instellingen vakken uit een uitdovende opleiding aanbieden? Tot wanneer kunnen instellingen diplomeren voor deze opleiding?

Ondersteunt u de betrokken hogeronderwijsinstellingen en voorziet u in begeleidende maatregelen specifiek voor deze situatie, gezien de gevolgen voor de instellingen op financieel vlak en op vlak van afbouw van personeel? Is daar overleg over?

Acht u het nodig in een regelgevend kader te voorzien bij de afbouw van individuele opleidingen ten gevolge van een andere inschaling in de VKS, om in de toekomst meer rechtszekerheid te kunnen bieden aan de studenten en het decken van de personele en financiële gevolgen voor de instellingen te garanderen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het klopt dat de beroepskwalificatie Tolk Vlaamse Gebarentaal op 18 september 2020 erkend werd op niveau 7 van de Vlaamse kwalificatiestructuur.

De eigenlijke ontwikkeling van de beroepskwalificatie heeft wel wat tijd in beslag genomen en alle partners waren hierbij betrokken. Bij de ontwikkeling van de beroepskwalificatie is ook gekeken naar de competenties die zijn opgenomen in de beroepskwalificatie Tolk gesproken taal. Men heeft ook naar buitenlandse voorbeelden gekeken.

Er is bij de start ook nagedacht of er een onderscheid kon worden gemaakt tussen een conferentietolk en een 'gewone' tolk. Maar na grondige gesprekken bleek dat dit onderscheid niet kon worden aangehouden. Iedere tolk Vlaamse Gebarentaal behoort tot dezelfde beroepsgroep die het beroep uitoefent in verschillende settings: conferentie, communicatie met een dokter, of in een klas waarbij kinderen de taal nog moeten ontwikkelen. Elke setting biedt de nodige uitdaging aan de tolk door de wisselende omstandigheden. Elke tolk Vlaamse Gebarentaal moet dus beschikken over een specifieke 'skill set'.

Kortom, door de vele afwegingen en het vele overleg is de beroepskwalificatie een gedragen product. Dat heeft wel enkele jaren geduurd. Het reflecteert op een

correcte wijze de competentienoden die gevraagd worden op de arbeidsmarkt en de inschaling op niveau 7 weerspiegelt de kwaliteitsvereisten die aan tolken, en dus ook de tolk Vlaamse Gebarentaal, worden gesteld.

Het klopt dat er decretaal in de Codex Hoger Onderwijs niets is voorzien voor de gevallen waarbij een beroepskwalificatie op een ander niveau wordt ingeschaald dan de bestaande opleiding van het hoger beroepsonderwijs, dus de graduaatsopleidingen. Het is wel zo dat de twee betrokken hogescholen akkoord gaan met de inschaling.

Op dit ogenblik zijn mijn medewerkers en de administratie in gesprek met de betrokken hogeronderwijsinstellingen, met name AP en Artevelde Hogeschool, om na te gaan welke regelingen voor het personeel, de financiering en de studenten, getroffen dienen te worden om een afbouwscenario vorm te geven. Daarnaast is er reeds een aanbieder op niveau 7, met name de KU Leuven, die een academische opleiding Vlaamse Gebarentaal aanbiedt op haar campus te Antwerpen. Het is een van de taalopties binnen Toegepaste taalkunde. Aangezien de gesprekken nog lopende zijn, is het nog te vroeg om in te gaan op de concrete modaliteiten.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik begrijp dat het moeilijk is om al een antwoord te geven.

Ter verduidelijking, minister: ik betwist de beroepskwalificatie niet. Ik begrijp dat het een proces met het veld is. Het is wel belangrijk om op korte termijn duidelijkheid te creëren voor de studenten. Kunnen ze die opleiding nog volgen? Ook voor de instellingen is dat belangrijk. Wanneer zult u duidelijkheid kunnen geven?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, ik volg dit dossier al lang, en voor mij Helga Stevens.

Er was altijd al een moeilijk evenwicht tussen kwantiteit, het aantal doventolken, en kwaliteit. Dat kwam telkens opnieuw naar voren. De mensen hebben dan wel een tolk, maar die is niet gespecialiseerd genoeg voor wat ze nodig hebben. Ik heb me er zelf in moeten verdiepen. De ene tolk is de andere niet, laat staan een tolk die ook nog moet vertalen voor een Nederlandstalige. Dat geldt voor vreemde talen, maar ook voor jargon, bepaalde opleidingen enzovoort. Ik begrijp dat dat een niveau 7 is geworden, maar ik maak me zorgen over het aantal doventolken dat op termijn afstudeert en bijgevolg de nog grotere druk op de beschikbare doventolken om aan de vraag te voldoen.

Minister, u hebt het al aangegeven: de vraag van de heer Warnez was vooral gericht op het personeel, de afbouw en hoe dit verder kan, ook voor studenten die momenteel in de opleiding zitten. Mijn vraag gaat meer over de toekomst. Kunt u goed monitoren hoe groot de instroom is? Hoeveel gekwalificeerde tolken stromen uit? Op welke manier kunnen schakelprogramma's worden gemaakt om maximaal tolken te kunnen blijven opleiden in ieders belang?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb eerlijk gezegd geen zicht op de timing. Het is inderdaad zo dat de betrokken instellingen voor hoger onderwijs de hele regeling aanvaarden. We zitten samen aan tafel met mijn kabinet, de administratie, Arteveldehogeschool en AP om na te gaan welke regeling we zouden kunnen treffen op het vlak van de afbouw. Met de KU Leuven hebben we het over de opstart van wat zij te bieden heeft op het vlak van de nieuwe opleiding op niveau 7. Daarover

kan ik echt geen timing geven, omdat dit ook afhangt van de instellingen voor hoger onderwijs.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Dat begrijp ik wel. We zullen dit verder opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hannelore Goeman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het stopzetten van subsidies voor studieondersteuning – 1797 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Minister, eind vorig jaar kreeg studieondersteuningsorganisatie 't Scharnier van OCMW Brugge onaangekondigd een brief van het departement Onderwijs met de melding dat de subsidies die het van Vlaanderen krijgt, geschrapt zullen worden. Hierdoor verliest de organisatie 30.000 euro per jaar. Door die stopzetting zouden naar schatting 25 kwetsbare kinderen in de regio Brugge en Blankenberge niet meer geholpen kunnen worden. Kompanjon vzw, werkzaam in Gent en Antwerpen, kreeg eenzelfde brief en verliest per jaar hetzelfde bedrag. Door het wegvallen van de subsidies kunnen ze zeker 40 kwetsbare kinderen niet meer helpen. Ook De Katrol vzw in Oostende verliest zijn subsidies.

Het is natuurlijk wat wrang, minister, dat u, terwijl de leerachterstand verder blijft oplopen, de gratis studieondersteuning voor de meest kwetsbare kinderen schrapt. Die organisaties hebben de voorbije weken en maanden bergen werk verzet om die kinderen zo goed mogelijk te ondersteunen tijdens de schoolsluiting en de coronacrisis. Ook naast corona leveren ze natuurlijk goed werk.

Waarom hebt u besloten om de subsidies voor organisaties als Kompanjon en 't Scharnier stop te zetten?

Hoeveel organisaties voor studieondersteuning hebben hun jaarlijkse subsidie verloren? Over welk budget gaat het? Ik kreeg namelijk wel signalen uit het terrein, maar misschien gaat het om meer organisaties.

Op welke manier zult u structureel studieondersteuning voorzien voor de meest kwetsbare leerlingen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er zijn heel wat organisaties overal te lande actief op het vlak van huiswerkbegeleiding en studieondersteuning. Ik heb daar ook bijzondere waardering voor, maar ik kan natuurlijk niet elk lokaal initiatief ondersteunen. Ik moet ter zake keuzes maken. Ik wil meer zorgen voor een Vlaanderenbreed beleid, in de plaats van het apart lokaal ondersteunen van vzw's hier en daar.

Eind 2019 al heb ik per brief aan de verenigingen die u noemde, meegedeeld dat hun ad-hocsubsidie – want het was altijd een ad-hocsubsidie – in 2020 mogelijk de laatste zou zijn. In 2020 plande ik namelijk een oefening inzake het herbekijken van de subsidiekeuzes. Eind vorig jaar heb ik de drie vzw's meegedeeld dat er geen nieuwe subsidie voor 2021 kwam.

Deze organisaties kregen samen ongeveer 100.000 euro steun. Ik voorzie dit schooljaar wel nog een halftijdse detachering voor vereniging SPOOR, voor haar studieondersteuningswerking van 't Scharnier.

De inzet van studieondersteuningsinitiatieven is niet te miskennen. Ik waardeer dat, zeker in de context van COVID-19. Net daarom is het echter van belang om te werken op een Vlaanderenbrede manier. Er gaan geen middelen verloren, integendeel: er komen middelen bij, maar wel op Vlaanderenbreed niveau.

Ik subsidieer Vlaanderenbreed de studieondersteuning bij kwetsbare leerlingen via de jaarlijkse subsidieoproep voor student tutoring voor 230.000 euro. Daarbij schakelen hogeronderwijsinstellingen hun studenten in als buddy's van leerlingen in de derde graad basisonderwijs en ouder. Verschillende daarvan werken ook samen met de lokale vzw's in kwestie.

Daarnaast hebben we zelf een nieuw initiatief op poten gezet op het vlak van studieondersteuning. Vanaf september vorig jaar is het project Leerbuddy Vlaanderen gestart, dat ongeveer 110.000 euro ondersteuning krijgt. Daarbij willen we zo veel mogelijk kwetsbare leerlingen met een leerachterstand ondersteunen om een inhaalbeweging te maken.

Dat project ambieert enerzijds om de bestaande waardevolle initiatieven te versterken, waar ook in Vlaanderen. Het maakt hier niet echt uit of ze nu gevat worden onder de vlag van student tutoring, buddybegeleiding of huiswerkbegeleiding. Het is wel een Vlaanderenbrede coördinatie.

Het is ook de bedoeling dat de trekker daarvan nieuwe initiatieven in het leven roept en stimuleert, en ervoor zorgt dat nieuwe initiatieven het levenslicht zien. Zij treden daarbij op als een overkoepelende structuur, die zorgt voor de coördinatie van de activiteiten. Zij geven mee hoe je dat kwaliteitsvol aanpakt.

Er zijn vijf halftijdse gedetacheerde leerkrachten die overleggen met lerarenopleidingen en met lokale overheden, om te zien waar er nog kansen liggen om die capaciteit op te trekken en om op zo veel mogelijk plaatsen kinderen en jongeren te ondersteunen. Dat project zet natuurlijk ook in op de kwaliteit van het buddygebeuren, door die praktijken te inspireren met beschikbare modellen, succesverhalen, goede praktijken en ontwikkelde instrumenten. Het zet ook voor de deelnemende lerarenopleidingen, de lokale besturen en andere belangstellenden een lerend netwerk op.

Daarmee willen we, samen met de jaarlijkse subsidieoproep voor student tutoring, veeleer een Vlaanderenbrede studieondersteuning organiseren, en dat ook verankeren, en niet alleen op grond van de eenmaligheid. We zouden dat dus wel structureel gaan verankeren.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Natuurlijk vinden wij het enerzijds bijzonder jammer dat dit soort lokale initiatieven hiermee verloren gaat, omdat dat natuurlijk initiatieven zijn die ondertussen een lokaal netwerk hebben, die kinderen ook bereiken, en die daarrond de nodige expertise hebben opgebouwd. Die gaat op deze manier natuurlijk compleet verloren.

Ik moet zeggen dat ik anderzijds ook wel begrijp dat u kiest voor een Vlaanderenbrede aanpak. Ik heb u daarnet in de vraag over lerarenachterstand al gezegd dat ik op zich wel heil zie in projecten als Leerbuddy Vlaanderen en student tutoring, hoewel ik natuurlijk denk dat we er met dat bedrag – laat mij er dan 330.000 euro van maken voor heel Vlaanderen – absoluut niet gaan geraken. Daarbij doe ik nog eens de oproep om daar echt verder in te investeren. Op welke manier kunt u

garanderen dat dat soort initiatieven ook de focus gaat leggen op kwetsbare kinderen? Want daar is de nood natuurlijk het grootst; dat is net de groep van wie de ouders zich geen dure bijlessen kunnen permitteren. Het is dus heel erg belangrijk dat die in eerste instantie worden bereikt.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, in de commissievergadering van 5 oktober gaf u naar aanleiding van een aantal vragen over het stopzetten van de onderwijs-subsidies voor vzw De Link de volgende quote: "U mag mij hier letterlijk op afrekenen: we zullen extra middelen investeren in de aanpak van kinderen en van volwassenen in armoede. Het is alleen onze verdomde plicht om ervoor te zorgen dat die middelen efficiënt worden besteed en dat die middelen optimaal worden aangewend, net in functie van ons doel, en dat is het bestrijden van armoede."

Voor onze fractie is wat van onderuit groeit ook wel van belang. Wat nabij is, vinden we belangrijk. Maar in dezen is mijn vraag heel concreet. U pleit voor een Vlaanderenbrede verankering, en we zullen ook wel de vinger aan de pols houden. Maar hoe zorgen we ervoor dat er ook in de verre Westhoek en in het verre Limburg effectief van die initiatieven kunnen worden genomen, en dat die blijvend ondersteund worden?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik ben wat in de war met wat collega Vandromme nu net zegt. Er waren projecten in een aantal steden, heel ad hoc. Ik heb de minister horen zeggen dat hij een Vlaanderenbrede aanpak wil doen. Dat zal dan alleszins sowieso beter zijn dan heel gerichte projecten in één stad. Vanaf het moment dat er één plaats bij komt, zijn we al meer Vlaanderenbreed.

Dat is wat wij vanuit onze fractie te berde wilden brengen, minister, dat het voor ons belangrijk is dat dat Vlaanderenbrede verder gerealiseerd kan worden dan waar we nu staan.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Bedankt voor het begrip. Het is inderdaad niet altijd plezierig om keuzes te moeten maken, maar in functie van de meest efficiënte aanwending van de middelen, denk ik dat de Vlaanderenbrede aanpak aangewezen is. Let op, het is niet zo dat al die initiatieven dan verloren gaan. Enerzijds worden zij ook veelal ingeschakeld in die Vlaanderenbrede aanpak. En anderzijds is er ook de lokale verankering en lokale ondersteuning die veelal speelt. Het is juist dat het dikwijls over heel kleinschalige projecten gaat. Dat is ook goed. Zelfs op wijkniveau kan dat absoluut inspelen, omdat het korte lijnen zijn en men de lokale situatie goed kent. Dat is ook prima. Vandaar ook die lokale ondersteuning.

Het is een Vlaanderenbrede aanpak. Ik kan mevrouw Vandromme geruststellen: wij laten de Westhoek niet los. Die maakt onlosmakelijk deel uit van Vlaanderen. Het is inderdaad niet dichtbij, maar het is ons wel heel sterk nabij.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Bedankt, minister. Ik hoop natuurlijk dat er maximaal gekeken wordt hoe de mensen die vandaag het verschil maken in die organisaties, ook hun plaats kunnen vinden in projecten zoals eventueel Leerbuddy Vlaanderen. Ik wil daarbij als laatste bemerking nog meegeven dat we natuurlijk ook moeten zorgen dat er geen concurrentie ontstaat tussen nieuwe en bestaande initiatieven. Want bijvoorbeeld bij Leerbuddy Vlaanderen worden er nu in de verschillende provincies coördinatoren aangesteld om leerbuddywerkingen uit de

grond te stampen. Maar op heel veel plaatsen zijn er natuurlijk die doorlopen. Het kan niet de bedoeling zijn dat die elkaar beginnen te beconcurreren in het zoeken van vrijwilligers om kinderen te begeleiden. Ik hoop dat daar rekening mee wordt gehouden en dat er vooral ook gezocht wordt naar een goede samenwerking tussen Leerbuddy Vlaanderen en de lokale initiatieven die vandaag al zeer goed werken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jan Laeremans aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de bevindingen uit het OESO-rapport 'Positive, High-achieving Students' – 1807 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mijnheer Laeremans, ik denk dat u na corona de minister mag trakteren op een pintje, want hij heeft op u gewacht voor uw vraag. U hebt het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Bedankt dat u voor mij de zaken eventjes wou herorganiseren. Maar de minister mag mij misschien ook trakteren, want ik heb voor hem gepleit voor Broeklin in Machelen, om dat project mee van de grond te krijgen. Daar is een beetje discussie over. Wij zijn daar mee voorstander van, minister. Net zoals u, heb ik begrepen.

Minister, op 2 februari verscheen het OESO-rapport 'Positive, High-achieving Students? What Schools and Teachers Can Do'. Het onderzoeksrapport is vrij uniek, in die zin dat het voor een reeks landen de datasets van het PISA-onderzoek (Programme for International Student Assessment) over de vaardigheden van vijftienjarigen koppelt aan die van het TALIS-onderzoek (Teaching and Learning International Survey) over de attitudes, praktijken en ontwikkeling van leraren en schoolleiders. Het biedt dus conclusies uit de verbanden tussen de twee, om zo te detecteren wat er effectief werkt in de klas om betere resultaten te halen.

Kort gezegd is hier uit de bus gekomen dat hetgeen we uit het traditionele onderwijs altijd al kennen, maar wat door postmodernistische pedagogen en onderwijsvernieuwingspredikers verguisd werd en wat vervangen moest worden door allerlei actieve werkvormen, zelfontdekkend leren, enzovoort, eigenlijk nog altijd de beste resultaten oplevert. Klassikaal onderwijs, feedback en beoordelingen zijn cruciaal om leerlingen te laten presteren en zich beter te laten voelen, ongeacht wie ze zijn of welke achtergrond ze hebben.

Dat omvangrijke rapport geeft in een notendop dan ook de volgende beleidsaanbevelingen.

Maximaliseer de werkelijke les- en leertijd: reduceer de tijd die gependeed wordt aan administratie en klasmanagement.

Benut de technologie om de administratieve taken te reduceren.

Spendeer voldoende tijd aan activiteiten buiten het gewoon puur klassikale die het leren van de leerlingen bevorderen: extra-curriculaire activiteiten zowel voor leerlingen als voor leerkrachten.

Maak regelmatig gebruik van formatieve en summatieve toetsing.

Communiceer op geregelde tijdstippen over de studievoortgang naar de leerlingen.

Het rapport toont ook dat meer nog dan enig welk ander element leraren echt wel het verschil maken: zo'n 30 procent van de variaties in leeruitkomsten van leerlingen op PISA is puur te wijten aan de school. De variaties tussen de scholen zijn soms erg groot. Ook zijn er nog deze factoren: het disciplinaire klimaat van de school, waarover ik het gisteren in de plenaire vergadering nog had, en het enthousiasme van de leraren. Die twee staan vanzelfsprekend niet los van elkaar.

Minister, hoe evalueert u de bevindingen uit het OESO-rapport?

Het rapport omvat gekoppelde resultaten uit PISA en TALIS van de negen landen die hieraan meededen. Helaas zat Vlaanderen daar niet tussen. De voorwaarde om meegenomen te worden was dat zowel de afname van TALIS als van PISA in dezelfde scholen gebeurd moest zijn. Veel landen doen immers mee aan beide, maar hebben voor de beide onderzoeken een andere afnamepopulatie. Zij kunnen dan niet in rekening worden genomen. Is het zodoende dus een optie voor Vlaanderen om voor het toekomstige vergelijkende onderzoek, ik weet niet wanneer het juist plaatsvindt, ook te werken met dezelfde scholen, zodat we ook voor onze situatie meer concrete resultaten zouden kunnen verkrijgen?

De studie toont aan dat hoe meer leerkrachten evalueren en dus ook punten geven, hoe beter de leerlingen presteren. Een uur meer spenderen aan evalueren kan leiden tot een toename van 10 tot 15 PISA-punten. Ik herinner mij toch uit mijn humanioratijd dat de beste leerkrachten heel vaak toetsten. Ik kon dus niet anders dan elke dag mee zijn.

Minister, welke gevolgen trekt u uit deze bevinding met betrekking tot de gevalideerde, gestandaardiseerde vak- en netoverschrijdende proeven (GGVNP) die op til zijn? Ziet u dit eerder als een pleidooi voor deze proeven of toont dit dat evaluatie en toetsing net eerder in klas door het lerarenteam moet gebeuren?

Natuurlijk ligt veel ook aan de kwaliteit van de evaluaties. Veel is goed, maar niet altijd beter. De Onderwijs Spiegel 2020 van de inspectie toonde immers aan dat in ons onderwijs het schoentje daar nogal eens wringt. Hoe zult u ervoor zorgen dat de huidige lerarenpopulatie bij de evaluaties beter meet wat er gemeten moet worden?

Het rapport toont ook het belang van de leraar en het aantrekkelijk maken van het onderwijs voor sterke profielen. Er wordt in de school ervan ook gewezen op het belang van een intellectuele uitdaging en van intellectuele voordelen bij het beroep van leraar, wat dan belangrijker zou zijn dan de verloning op zich. Een grote rol ligt hier natuurlijk op microniveau, dus bij de scholen zelf, maar de regering kan dit ook wel faciliteren. Welke stimuli ziet u hier ter zake die de overheid zou kunnen bieden? Ziet u hierin een rol weggelegd voor het systeem van duaal lesgeven, waarbij leraren naast hun lesopdracht ook nog een taak hebben in een andere sector? Welke initiatieven zou u eventueel nog nemen?

Hoe zal de regering ervoor zorgen dat de perceptie wordt uitgevaagd dat lesgeven vooral ieder jaar dezelfde cursus aframmelen is? Dat is een kwestie van het aanzien van het beroep.

Welke eventuele andere beleidsmaatregelen zult u nemen in het licht van al deze bevindingen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De combinatie van onderzoeksresultaten, van zowel PISA als TALIS, geeft ons meer zicht op hoe leraren de leerlingen ondersteunen bij het leren in de klas in functie van hun leerprestaties en hun sociale en emotionele ontwikkeling.

Het onderzoek waarnaar u verwijst, bevestigt heel wat gekende inzichten en levert ook enkele nieuwe inzichten over het belang van voldoende tijd voor het ondersteunen van het onderwijsleerproces, duidelijke en regelmatige feedback en evaluatie, het belang van motivatie en welzijn van leraren, het belang van klas-samenstelling enzovoort. Ik zal niet alles herhalen.

Het rapport kan ons alleszins wel helpen in het kader van het wegwerken en aanpakken van de leerachterstand. Voor de werkgroep in kwestie waarnaar ik heb verwezen, is dat zeker een nuttig instrument.

De OESO maakt al sinds 2012 een link tussen het TALIS- en het PISA-onderzoek. Dat rapport is gebaseerd op de afname van die twee onderzoeken in 2018.

Vlaanderen heeft nog nooit deelgenomen aan die optie, ook niet in 2018. Daar zijn een aantal goede redenen voor. Het PISA-onderzoek kijkt naar de prestaties bij 15-jarige leerlingen en die bevinden zich grotendeels in de tweede graad van het secundair onderwijs. Het TALIS-onderzoek heeft dan weer de leraren van de eerste graad van het secundair onderwijs als populatie. Om te kunnen deelnemen aan het TALIS/PISA-onderzoek, zouden we in TALIS ook de leraren van de tweede en derde graad als populatie moeten meenemen, wat we tot op heden nog niet hebben gedaan.

Je kunt natuurlijk ook niet meestappen in alle onderzoeken. Er zijn daar wel wat prijskaartjes aan verbonden. Je ziet ook dat het aantal deelnemers voor dit onderzoek veel beperkter is dan voor de klassieke PISA- en TALIS-onderzoeken die we kennen. Een extra onderzoek zorgt ook altijd voor een extra belasting op de scholen. Je moet daar wat voorzichtig mee zijn, want wanneer er te weinig scholen deelnemen en we de internationaal vereiste responsgraad niet halen, dan worden we uit het onderzoek gezet.

Los daarvan zijn er enkele methodologische bezwaren. Het is, ten eerste, niet vanzelfsprekend om prestaties van leerlingen te koppelen aan de resultaten van bevragingen van leraren. PISA meet brede geletterdheidsvaardigheden die niet aan specifieke vakken en dus ook niet aan specifieke leraren kunnen worden gekoppeld. Bovendien zijn de leerprestaties van de leerlingen op een bepaald moment, op de leeftijd van 15 jaar, niet louter het gevolg van de inspanningen van leerkrachten dat jaar, maar ook van het hele curriculum dat daaraan is voorafgegaan. Dat is moeilijk af te wegen. Die leerlingen hebben al een lange schoolloopbaan achter de rug die misschien zelfs meer bepalend is voor hun prestaties in het PISA-onderzoek. Je kunt je dus wel wat vragen stellen bij de link die wordt gemaakt tussen het TALIS- en het PISA-onderzoek. Hoe interessant die resultaten ook zijn, je moet dat met de nodige gezonde dosis kritische zin en nuance bekijken.

U vroeg ook naar de link tussen dit onderzoek en de Toetsen, met een grote T. Die toetsen zullen worden afgenomen op het einde van het vierde en het zesde leerjaar van het basisonderwijs en het tweede en het zesde leerjaar in het secundair onderwijs voor Nederlands en wiskunde. De resultaten op de toets kunnen worden meegenomen in de globale beoordeling van de leerling, maar zijn natuurlijk niet doorslaggevend in het kader van studievoortgang en -oriëntering.

Naast evaluatie-instrumenten voor leerlingen moeten we ook lerarenteams versterken. In dezen is het belangrijk om te spreken over teams, omdat dat niet enkel een zaak is van de individuele leerkrachten, maar van een heel team.

Het is belangrijk om hierop in te zetten want uit TALIS 2018 blijkt dat Vlaamse leraren hun zelfeffectiviteit op het vlak van gebruik van verschillende evaluatiestrategieën niet zo hoog inschatten. Ook de onderwijsinspectie geeft in haar jaarlijks rapport Onderwijsspiegel aan dat de evaluatiepraktijken in de meeste Vlaamse scholen een pijnpunt vormen. Er is ook sprake van een zekere

handelingsverlegenheid bij leerkrachten als het op evaluatie aankomt. Daar kunnen we dus nog wel wat inspanningen doen.

Daarom hebben we in het kader van het onderwijskundig praktijk- en beleidsgericht onderzoek (OBPWO) een oproep gedaan om wetenschappelijke inzichten over effectieve evaluatiepraktijken te vertalen naar concrete didactische wenken voor leraren en lerarenteams. Er is ongetwijfeld ook een periode geweest waarin men een andere houding aannam ten opzichte van evaluatie en minder belasting, maar daar zouden we nu toch ook graag een aantal concrete didactische wenken met een wetenschappelijke onderbouw willen aanreiken.

Ik kan nog niets zeggen over het resultaat of over welk project gegund zal worden. De gunningsprocedure voor deze projecten loopt nog. Ik moet daar ook nog mee naar de regering gaan.

Verder is het natuurlijk zo dat dit rapport aan veel elementen raakt van mijn beleidsnota Onderwijs. Het gaat niet enkel over het pedagogisch-didactisch proces, maar ook over hoe we scholen en klassen moeten organiseren zodat leraren zich maximaal kunnen concentreren op het lesgeven.

De kwaliteit van de lerarenopleidingen is een nadrukkelijk aandachtspunt bij ons. Daarbij werken we aan een inhoudelijke versterking, ook van de instroom van de lerarenopleiding.

Ik moet mijn beleidsnota hier niet herhalen, maar ik kijk bijvoorbeeld naar de instaptoets in de educatieve bacheloropleidingen. Daarnaast heb ik recent een call gelanceerd voor het opzetten van pilootprojecten in de lerarenopleidingen om deze kwalitatief te verbeteren. Digitalisering speelt daar absoluut in mee, maar we leggen ook de focus op het versterken van de vakkennis en de vakdidactiek Nederlands, Frans, Science, Technology, Engineering and Mathematics (STEM), project algemene vakken (PAV), en op het versterken van de flexibele opleidingstrajecten en van de handelingsbekwaamheid van toekomstige leraren in het omgaan met diversiteit.

U verwijst ook naar het duaal lesgeven. Duaal lesgeven kan inderdaad een stimulans geven om sterke profielen uit andere sectoren ook in het onderwijs in te zetten. Dit schooljaar zijn we gestart met een tijdelijk project duaal lesgeven, dat moet toelaten dat een school die voor een bepaald vak geen leerkracht vindt op de arbeidsmarkt, een beroep kan doen op een bedrijf, dat dan een van zijn werknemers tijdelijk ten dienste kan stellen van de school. Dat project staat nog in de kinderschoenen. We zijn nu gestart met de sector van de chemie en life sciences, maar bedrijven uit andere sectoren behoren ook tot de mogelijkheid. Het project loopt nog tot en met eind augustus 2022. We hopen dat we wat leerlingen kunnen aantrekken. Het zou ook interessant zijn als we dit kunnen opentrekken.

Vanaf 1 september 2020 valideren we wel de geldelijke anciënniteit van nieuwe zijinstromers. Daarbij nemen we tot acht jaar anciënniteit mee, wat netto een verschil kan betekenen van 300 euro. Ik ben blij dat dit de Raad van State is gepasseerd. In het verleden zijn regelingen dienaangaande gesneuveld op adviezen van de Raad van State. In dezen hebben we dit goed kunnen aanpakken.

Ik werk momenteel ook aan een strategisch communicatieplan om meer mensen aan te moedigen om de stap te zetten naar het onderwijs. Dit is daarvoor een goede periode. Ik denk dat er heel wat meer waardering is ontstaan voor de job van leerkracht.

Tot slot is er natuurlijk ook de intellectuele uitdaging die het onderwijs kan bieden. De complexiteit van het beroep biedt vandaag sowieso voldoende intellectuele

uitdagingen. Dat blijkt ook uit de meest recente werkbaarheidsmonitor van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV).

Slechts 6 procent van de werknemers in de onderwijssector bevindt zich in een werksituatie met onvoldoende leermogelijkheden, terwijl het gemiddelde op de Vlaamse arbeidsmarkt 17 procent bedraagt.

Ik hoop dat we er met tal van die maatregelen voor kunnen zorgen dat we sterke profielen opnieuw kunnen aanspreken en kunnen motiveren om de stap te zetten naar het onderwijs.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Bedankt voor uw zeer uitgebreide antwoord, minister. Het is natuurlijk een complexe materie, die veel raakvlakken heeft met andere punten, om de kwaliteit van ons onderwijs op te trekken.

Ik begrijp dat u voorzichtig bent om dat onderzoek ook bij ons te willen door-trekken, vanwege de kosten, vanwege het nadeel voor de werking van de scholen, omdat men eerst alles in orde wil brengen in verband met de evaluatie, zodat we daar beter zijn. Goed, dan moeten we dat misschien eventjes uitstellen, maar toch niet vergeten als mogelijke optie om, als de andere dingen wel zijn verbeterd, dat misschien toch te durven doen.

De kwaliteit van de lerarenopleiding verbeteren, de zijinstroom en zo verder: uiteraard. Met betrekking tot de didactische wenken voor de evaluatie gaat u het onderzoek nog gunnen. Wij wachten daarop.

In de studie was er ook sprake van een genderspect. Daarbij bleek dat, als je genoeg mannelijke leerkrachten hebt, dat goed is voor de jongens. We zitten de laatste twintig jaar natuurlijk met een enorme vervrouwelijking van het leraren-korps. En jongens hebben ook die voorbeelden nodig. Ik dacht dat u gezegd had dat u daar toch een diversiteitsmeting zou doen. Hoever staat het daarmee?

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Ik vind de vraag van collega Laeremans heel belangrijk en interessant, en meer nog de antwoorden van de minister en het hele gegeven dat heel veel van de bezorgdheden eigenlijk al ondervangen worden door wat er in het Vlaams regeerakkoord beschreven staat. Daarom wil ik van de gelegenheid gebruikmaken om een aantal principes daarin nog eens extra te onderstrepen. De minister is uiteraard meer in detail gegaan, dus ik ga gewoon de hoofdlijnen ervan zeggen, maar ik vond het toch belangrijk om daar nog even op tussen te komen.

We spreken in het regeerakkoord uiteraard over excellent onderwijs. En dat de leerkrachten daar een sleutelrol in spelen, dat heeft deze coronacrisis meer dan duidelijk gemaakt. Afstandsonderwijs kan goed zijn, het kan een hulpmiddel zijn, het kan een tijdelijke versterking zijn, maar het contactonderwijs is beter, efficiënter, effectiever en overzichtelijker in het kader van het opvolgen en bijsturen van de individuele leerling.

Het OESO-rapport legt heel sterk de nadruk op kennis. En dan hebben we natuurlijk zowel de kennis die nodig is bij de leerkrachten, en dan kijken we naar de academische opleiding, en de kennis die nodig is bij de leerlingen, en dan kijken we natuurlijk naar de vaardigheden, de attitudes, de persoonlijkheidsvorming en het opwaarderen van de kennis waar we zo voor gestreden hebben en waar we nu met de nieuwe eindtermen echt al op hebben ingezet. Ik hoop dat we hier echt een

doorstart maken om weer meer kennis in het onderwijs te krijgen. Dat zat er uiteraard al in, maar we versterken het nog eens.

En daar zit natuurlijk ook wel een uitdaging in de lerarenopleiding. We hebben het er al dikwijls over gehad dat leerkrachten moeten zorgen voor klasmanagement en met heel diverse klassen moeten omgaan. Er is al zoveel geëxperimenteerd met de onderwijsvormen, maar eigenlijk zijn die wel belangrijk en doorslaggevend. En de resultaten van dit onderzoek benadrukken nog eens het belang van het kiezen van de juiste onderwijsvorm op het juiste moment, afhankelijk van wat je wilt aanbieden, waarbij de focus niet zozeer ligt op wat leuk is voor de leerlingen. Het mag leuk zijn, maar het mag niet de focus zijn. Het moet er ook echt voor zorgen dat de kennis die men wil overgeven, zo maximaal en zo goed mogelijk kan worden overgegeven. En in het kader van wat we daarstraks besproken hebben over de leerachterstand, is het nu echt van levensbelang om die vakkennis te laten prevaleren. Dat wou ik graag nog even benadrukken.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Bedankt voor de vraag, mijnheer Laeremans. Dit is een heel interessant onderzoek, als u het mij vraagt, waar u een aantal zaken uit naar voren haalt. Er zijn een vijftal aanbevelingen. We vinden inderdaad heel veel terug in de beleidsnota.

Ik wil hier graag nog een aantal zaken benadrukken. Een eerste punt, dat mij ook wel interesseert, is dat de extracurriculaire activiteiten voor leerlingen en leerkrachten heel belangrijk zijn. Ik leg dan graag de link, minister, naar de studiemotivatie, waar u vandaag ook al naar verwees. Ik hoor toch heel veel bij leerkrachten, zeker in het basisonderwijs, maar ook zelfs in het secundair onderwijs, dat men door corona op den duur weinig variatie kan brengen in het lesgeven en dat het bijna altijd wat van hetzelfde is. Heel veel leerkrachten en leerlingen kijken uit naar wat straks opnieuw mogelijk is. Ik hoop in elk geval dat we dat snel kunnen. Dat wou ik even meegeven.

We hebben het al heel vaak gehad over datageletterdheid van leerkrachten en schoolteams. Ook hier wil ik dat nog even benadrukken. Maar ook het opmaken van eigen evaluaties is cruciaal. Evalueren is een belangrijk element in het didactische model, dat echt wel de nodige expertise vergt van leerkrachten. Ik vind het dan ook onze plicht om daarop in te zetten. Ik kijk zeker ook uit naar het onderzoek dat nog moet worden aanbesteed over effectieve evalueermethodieken. Ik hoop dat we dan echt ook nadenken over hoe we dat verder kunnen verspreiden met de pedagogische begeleidingsdiensten en ook de lerarenopleiding daarin kunnen betrekken.

Mijnheer Laeremans, u hebt het eventjes gehad over de organisatie van onderwijs, maar u haalt één iets, dat ik zelf zeer interessant vind, niet aan, namelijk het feit dat het goed en interessant is om sociaal-economisch bevoorrechte en kansarme leerlingen samen te zetten in één klas. Dat blijkt ook uit dit onderzoek. Het is natuurlijk de autonomie van scholen om zich te organiseren, maar ik vind dat toch wel iets dat we ook moeten bekijken en meenemen. Als een onderzoek als positief ervaren wordt, dan moeten we alle zaken uit dat goede onderzoek ook meenemen, denk ik dan.

Een laatste punt, waar ik ook al een aantal keren naar verwezen heb, is de ouderbetrokkenheid. Als er iets is dat we geleerd hebben in deze coronacrisis, is het wel dat het van het allergrootste belang is dat ouders betrokken zijn bij het leerproces van hun kind. Want ouders zijn de eerste partners van scholen. Ze dragen de eerste verantwoordelijkheid en de belangrijkste verantwoordelijkheid voor de opvoeding van hun kind. Betrokken ouders bouwen actief mee aan een ideale leeromgeving. Hoe kunnen we de scholen nog versterken in het opbouwen

van ouderbetrokkenheid? Ik heb die vraag al een aantal keren gesteld, maar ik denk dat we daar nog veel meer op moeten focussen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Bedankt voor de vraag en voor het antwoord. Er zijn een aantal zaken op het vlak van onderwijs die we niet weten of die we niet meer weten. Dingen die vroeger misschien golden, gelden nu niet meer, of andersom. Professor Van Damme heeft een tijd geleden in de coronacommissie gezegd dat Vlaanderen op het vlak van onderwijskundig onderzoek een beetje het kleine broertje is dat wat achterloopt. Ik vind het belangrijk dat er regelmatig aan onderwijskundig onderzoek wordt gedaan en dat daarin wordt geïnvesteerd. En dat zou meer moeten zijn dan ad hoc. Minister, hoe wilt u op een structurele manier het onderwijskundige onderzoek wat meer verankeren in ons Vlaamse onderwijs?

En wat daarbij hoort, is hoe we die kennis dan beter kunnen ontsluiten. Want het is niet omdat iets onderzocht is en in geleerde rapporten of wetenschappelijke artikels is neergeschreven, dat het ook onmiddellijk kan doorstromen op de werkvloer. Hoe wilt u nieuwe kennis die er is, laten doorstromen op de werkvloer, zodat er daar ook ten volle gebruik van kan worden gemaakt?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mevrouw Vandromme, u had het over ouderlijke betrokkenheid. Ik heb het liever over ouderlijke verantwoordelijkheid, wat we veel meer moeten laten spelen, ook in het basis- en het kleuteronderwijs. Bijvoorbeeld de zindelijkheid van de kinderen wordt een steeds groter wordend probleem.

Het rapport, dat hier de aanleiding vormde tot de vraagstelling, bevat een interessante suggestie, ook voor onze werkgroep leerachterstand. Maar ook met betrekking tot de evaluatie. In Vlaanderen is er in sommige hoofden wel enige schroom geslopen om dat instrument te gebruiken. Bijvoorbeeld bij herexamens heb je dat ook. Daarom is het zinvol dat we de scholen wetenschappelijk onderbouwde richtlijnen kunnen aanbieden. Daarom ook maakt het deel uit van onze oproep in het kader van het onderwijskundig praktijk- en beleidsgericht wetenschappelijk onderzoek. We kunnen dat gebruiken, omdat er in die call wel wat projecten zitten die zich heel specifiek richten op de evaluatie.

We hebben ook een call gedaan waarmee we de lerarenopleiding willen versterken. Een element daarin is de omgang met diversiteit. Als u mij nu vraagt wat ik heel specifiek ga doen om de vervrouwelijking van het beroep wat tegen te gaan, dan antwoord ik dat we inzetten op het aantrekkelijker maken van de job voor iedereen, zelfs voor mannen! We moeten er in eerste instantie in slagen om het lerarentekort aan te pakken door onder andere het aantrekkelijker maken van de job, minder administratieve last en zorgen voor zijnstroom vanuit de private sector, maar evenzeer door het versterken van de lerarenopleiding en ten slotte door middel van een communicatiecampagne waarbij we mogelijk ons meer trachten te richten op een mannelijke doelgroep, waarbij we de geneugten van het lerarenambt wat extra kunnen belichten.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, dank u voor uw bijkomende antwoord. Ik weet dat het niet zo evident is om daar allemaal antwoorden op te bieden. Ik hoop dat we een aantal inzichten kunnen meenemen uit dit rapport, want dat kan voor leerkrachten en leerlingen toch nut opleveren.

Ik hoop ook dat we, zoals ook mevrouw Vandromme heeft aangeraakt, die groepen kunnen mengen. Als je twee klassen van een vierde jaar maakt met een zelfde

studierichting, dan moet je die klassen wat evenwichtig maken. De ene klas mag niet bestaan uit allemaal sterke leerlingen en de andere uit allemaal zwakkere leerlingen. De sterke kunnen de zwakkere meetrekken. Dat is nogal logisch. Maar het behoort tot de vrijheid van scholen om dat zelf te doen.

We kunnen ook niet alles in een vraag steken. Het was een uitgebreid rapport en ik vond dat de vraag al erg lang was.

Minister, ik druk ten slotte de hoop uit dat we in het derde trimester aan de leerlingen een beetje perspectief kunnen geven, dat zij toch nog eens samen een uitstapje kunnen doen of een activiteit kunnen hebben, een sportdag of wat dan ook. Dit is het hele jaar door hetzelfde. Dat is op den duur deprimerend. Ik hoop dat u toch nog hard zult werken en zult aandringen bij de virologen om daar werk van te maken en de scholieren wat te gunnen. Met uitstapjes heb ik het niet alleen over plezierreisjes. Dat kadert in de lessen. Dat zijn toch de leuke momenten waarop je als klastitularis de klas eens op een andere manier leert kennen.

Minister, u zult daarnaast nog wel werk hebben want ik zie net dat het katholiek onderwijs helaas naar het Grondwettelijk Hof is getrokken en dat we dus nog een juridisch gevecht erbovenop zullen krijgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.